

C 28
๑ / ๗
๑๑

ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ต่ออาชีพบรรณารักษ์

ปริญญานิพนธ์

ของ

อรพินทร์ หิรัญ

23 เม.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มีนาคม 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177704

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์พวา พันธุ์เมธา และอาจารย์
สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลืออย่างดียิ่งมาตลอด
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณอาจารย์บุญสม ก้านสังวร และอาจารย์สุนทร แก้วลาย เป็นอย่างสูง
ขอบคุณคุณสมกิจ กิจพูนวงศ์ และเพื่อน ๆ ทุกคน และในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับ
ความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้อำนวยการโรงเรียนต่าง ๆ ทุกโรงเรียน ขอขอบพระคุณมา ณ ที่

ท้ายที่สุด กราบขอบพระคุณ พ่อและแม่ที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือทุกด้าน
ตลอดมาจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

อรพินท์ ทิรัญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์	8
ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	25
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	26
กลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	27
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การจัดกระทำกับข้อมูล	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
การกระจายของกลุ่มตัวอย่าง	41
ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพ บรรณารักษ์	42
ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์	43
เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์	43
ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์	50
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	52
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	52
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
อภิปรายผล	55
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	68

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามเขตการศึกษา โรงเรียน และเพศของนักเรียน	27
2	จำนวนแบบทดสอบและแบบสอบถามที่นำไปทดสอบและที่ได้รับคืนมา	33
3	จำนวนแบบทดสอบและแบบสอบถามที่ตอบอย่างสมบูรณ์	34
4	การกระจายสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	41
5	ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ทำข้ออาชีพรณรงค์	42
6	ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ทำข้ออาชีพรณรงค์	42
7	เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพรณรงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพศชายและเพศหญิง	44
8	เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพรณรงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพศชายและเพศหญิง	45
9	เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพรณรงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ และใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว	46
10	เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพรณรงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ และใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว	47
11	เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพรณรงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ ศิลปะ-ภาษา	48

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 12 ค่า q - statistic ของความรู้ความเข้าใจในอาชีพ
บรรณารักษะระหว่างนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์
ศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-ภาษา 49
- 13 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-ภาษา 71
- 14 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษะ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 72

การประกอบอาชีพนับว่ามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ เพราะเกี่ยวข้องกับการ
ดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ เกียรติยศชื่อเสียง การประกอบอาชีพจะทำให้บุคคลเกิดความ
ภูมิใจในตนเอง และทำประโยชน์ให้แก่สังคม นอกจากนั้นยังแสดงถึงความเป็นผู้ที่มี
นิติภาวะเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถช่วยตัวเองได้อีกด้วย (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 1, 60)
การประกอบอาชีพของแต่ละบุคคลจะสนองความต้องการดังกล่าวแล้วได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้น
อยู่กับการตัดสินใจเลือกอาชีพ ฉะนั้น การเลือกอาชีพจึงมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของบุคคล
ถ้าเลือกได้เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพของตนเอง
บุคคลนั้นมีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จในชีวิต แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเลือกอาชีพ
ได้ไม่เหมาะสม ก็จะทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถสนองต่อความต้องการของตนเองได้ และมี
แนวโน้มที่จะประสบความล้มเหลว (ธีรฤติ ประทุมพรรัตน์ 2521 : 170 - 171)
การเลือกอาชีพที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองแล้ว ยัง
นับว่าเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอีกด้วย เพราะการเร่งรัดพัฒนาทางการศึกษา และ
เศรษฐกิจของรัฐ ย่อมหมายถึง "การพัฒนาอาชีพของประชาชน" นั้นเอง (อรรณพ
ประคองเวช 2525 : 1)

การเตรียมบุคคลเพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ อย่างเหมาะสมนั้น จึงนับวันจะเพิ่ม
ความจำเป็นและความต้องการทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ระยะที่เหมาะสมในการเตรียม
บุคคลเพื่อประกอบอาชีพ คือ ระยะเวลาที่เด็กเรียนในโรงเรียนมัธยมอยู่ในระยะหัวเลี้ยว
หัวต่อ เป็นวัยเรียนที่มีความสำคัญต่ออนาคตของตนเองอย่างมาก ย่อมต้องประสบปัญหา
ยุ่งยากมากมาย เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ การเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ สาเหตุ
ส่วนใหญ่ของปัญหาดังกล่าวเกิดเนื่องมาจากการขาดข้อมูลในการเลือกอาชีพ เพื่อให้สามารถ

ตัดสินใจเลือกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพราะจากสภาพการณ์เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังมีเยาวชนอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ตื่นตัวในการวางแผนประกอบอาชีพไว้ล่วงหน้าว่า เมื่อจบการศึกษาแล้วจะยึดอะไรเป็นหลักในการดำรงชีวิต ส่วนมากมักจะปล่อยไปตามพรหมลิขิต (รอง เจริญศิริ 2517 : 57) การเลือกอาชีพหรือเลือกศึกษาเพื่อประกอบอาชีพนั้น มักจะเลือกโดยบังเอิญ หรือตามคนอื่น จึงทำให้การเลือกอาชีพเป็นไปอย่างไม่ถูกต้อง ไม่สัมพันธ์กับความสนใจที่แท้จริง น้อยคนนักที่จะเลือกอาชีพโดยพิจารณาอย่างจริงจังว่า อาชีพใดเหมาะสม ตรงกับความสนใจ และความสามารถของตนเอง (กองวิจัยทางการศึกษา ม.ป.พ. : 1) ดังจะเห็นได้จากผลการวิเคราะห์ปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของส่วสกี เรื่องฉาย ในปี พ.ศ. 2519 โดยศึกษากับนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน พบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 63.75 ยังไม่รู้ว่าจะเลือกอาชีพอะไร เมื่อพิจารณาการเลือกอาชีพของนักเรียนปรากฏว่า นักเรียนยังเลือกอาชีพและรายการเรียนต่อไม่สอดคล้องกัน สำหรับปัญหาในการเลือกอาชีพพบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 81.50 ไม่แน่ใจว่า จะสอบเข้าสถาบันที่สอนวิชาชีพที่นักเรียนสนใจได้ นักเรียนจำนวนร้อยละ 75.25 ไม่ทราบว่าแต่ละอาชีพต้องมีคุณสมบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสม นักเรียนจำนวนร้อยละ 75 ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพเลย นั่นคือ นักเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพแต่ละอาชีพที่ตนสนใจศึกษา หรือประกอบอาชีพนั้นคือพอ (ส่วสกี เรื่องฉาย 2519 : 81 - 85) ด้วยเหตุนี้กล่าวนี้ ก่อนที่บุคคลจะเลือกอาชีพใดจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้าเสียก่อน โดยจะต้องให้บุคคลมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ หลายประการคือ รู้จักตนเอง ความรู้เกี่ยวกับโลกของงาน ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงของงานอาชีพนั้น ๆ และความรู้เกี่ยวกับประเภทของอาชีพ (ส่วสกี สุวรรณอักษร 2515 : 85)

นอกจากบุคคลควรมีความรู้ ความเข้าใจในอาชีพเพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเลือกประกอบอาชีพ หรือเลือกศึกษาเพื่อประกอบอาชีพแล้ว ทักษะก็ยังเป็นสิ่งสำคัญต่อการเลือกทั้งกล่าวเช่นกัน เพราะทักษะที่ทำหน้าที่เตรียมบุคคลเพื่อให้พร้อมต่อการปฏิบัติงานช่วยให้บุคคลได้คาดคะเนล่วงหน้าว่าอะไรจะเกิดขึ้น ทำให้บุคคลได้รับความสำเร็จตามหลักชัยที่วางเอาไว้ (ชม ภูมิภาค 2516 : 65)

บรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา และพัฒนาบุคคลในชาติ วิชาบรรณารักษศาสตร์ไม่ใช่ของใหม่ แต่ก็ไม่เก่าจนเกินไป จะเห็นได้จากความสนใจของผู้สมัครเข้าเรียนวิชานี้ ไม่ว่าสถาบันใดจะจัดการศึกษาอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้น จะมีผู้สนใจสมัครเข้าเรียนและรับการอบรมอย่างมากมาย วิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาที่เป็นทั้ง "ศาสตร์" และ "ศิลป์" ร่วมกัน เพราะเป็นวิชาที่มีทั้งความรู้อันเป็นวิชาการหลายแขนง และความรู้อันเป็นศิลป์ที่จะให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจวิธีการให้บริการที่เรียบร้อย รวดเร็ว นุ่มนวล และสร้างสรรค์พัฒนาให้แก่ผู้ที่มาใช้ หรือมารับบริการจากบรรณารักษ์ (วิทยวน อินทกำแหง 2514 : 93 - 100)

ปัจจุบันวิชาบรรณารักษศาสตร์ได้เปิดทำการสอนในหลายสถาบันหลายระดับการศึกษาด้วยกัน มีผู้สนใจสมัครเข้าเรียนมากทุกระดับ แต่พบว่า ยังมีปัญหาทางด้านการผลิตบรรณารักษ์ เพราะไม่มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพ และในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างแท้จริง เป็นผลทำให้เกิดความสับสนเล้าทางการศึกษา ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาของ ชุติมา สัจจามันท์ ที่พบว่า ผู้สำเร็จวิชาบรรณารักษศาสตร์ส่วนหนึ่งไปสนใจประกอบอาชีพบรรณารักษ์ โดยเฉพาะระดับปริญญาตรีที่มีบัณฑิตถึงร้อยละ 40.92 ที่ไปทำงานด้านอื่น และในระดับปริญญาโทมีบัณฑิตถึงร้อยละ 13.33 ไม่ได้ทำงานโดยใช้วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนไม่ถนัด และไม่มีความสนใจในแขนงวิชาน้อย่างจริงจัง หรือไม่ต้องการเป็นบรรณารักษ์ เพราะไม่ต้องการควมรสนิยมในอาชีพ (ชุติมา สัจจามันท์ 2518 : 196)

นอกจากนี้ ปัญหาการผลิตบรรณารักษ์ คือ เกิดการขาดแคลนบรรณารักษ์ในห้องสมุดทุกประเภท ถึงผลการสำรวจความต้องการบรรณารักษ์ในหน่วยงานวิชาเฉพาะ ของ จารุวรรณสินธุโสภณ (จารุวรรณ สินธุโสภณ 2520 : 22) การคาดคะเนความต้องการบรรณารักษ์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษา ในปี พ.ศ. 2519 - 2524 โดยสุชุม เฉลยทรัพย์ (สุชุม เฉลยทรัพย์ 2519 : 42) และการคาดคะเนความต้องการบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ปีการศึกษา 2520 ของประจักษ์ กือเจริญ (ประจักษ์ กือเจริญ 2520 : 52) จากข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นความจำเป็นที่

จะต้องมีการวางแผนคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้ารับการศึกษอาบรม และสิ่งสำคัญก่อนอื่น คือ ควรทอองคำนึงถึงทัศนคติของบุคคลที่ออาชีพที่เขาสนใจเลือกศึกษา หรือเลือกประกอบอาชีพ ควบ เพราะการที่บุคคลแต่ละคนจะประสบความสำเร็จในกิจการใดกิจการหนึ่งมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง อาทิ เขาวนปัญญา ไหวพริบ แรงจูงใจ และทัศนคติ ในบรรดา ปัจจัยเหล่านี้ ทัศนคติเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่ง (อารี รังสิโยกฤษณ์ 2513 : 2)

จากปัญหาคงกล่าวข้างต้นยังไม่มียุโคได้ศึกษาถึงเรื่องความรู้ความเข้าใจและทัศนคติ ที่ออาชีพบรรณารักษ์ อันจะเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ อย่างถูกต้อง และมีทัศนคติที่ดีที่ออาชีพบรรณารักษ์ควบ ดังนั้น จึงน่าจะไ้มีการศึกษาหาข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงเรื่องดังกล่าว ผลการวิจัยนอกจากจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีที่ออาชีพบรรณารักษ์แล้ว ยังเป็นแนวทางประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึง อาชีพบรรณารักษ์คานทาง ๆ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่กำลังเลือกศึกษาเพื่อประกอบอาชีพให้ ได้ทราบข้อมูลที่ถูกตอองอีกควบ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีที่ออาชีพบรรณารักษ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ที่มีที่ออาชีพบรรณารักษ์ ตามตัวแปรคานเพศ ความสว่าเสมอในการใช้ห้องสมุด และแผนการเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีที่ออาชีพบรรณารักษ์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์
2. ทำให้ทราบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ระหว่างนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกัน และแผนการเรียนต่างกัน
3. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2527

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

ก. เพศ

- เพศชาย
- เพศหญิง

ข. ความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุด

- ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ
- ใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว

ค. แผนการเรียน

- กลุ่มวิทยาศาสตร์
- กลุ่มศิลปะ-คณิตศาสตร์
- กลุ่มศิลปะ-ภาษา

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับอาชีพบรรณารักษ์ ซึ่งอาจรับรู้มาจากการศึกษา แหล่งความรู้ต่าง ๆ การบอกเล่า เป็นต้น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพบรรณารักษ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์
2. คุณสมบัติและพื้นฐานความรู้ของผู้ประกอบอาชีพ
3. คุณสมบัติที่สร้างขึ้นในตัวเอง
4. วิธีการเข้าสู่อาชีพ
5. โอกาสที่จะได้ประกอบอาชีพ
6. ลักษณะงานบรรณารักษ์
7. สิ่งแวดล้อมของงาน
8. ผลผลิตของงาน
9. เงินรายได้และสวัสดิการ
10. ความก้าวหน้า
11. ความมั่นคงในการทำงานและในสังคม
12. อื่น ๆ

2. ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ใน ลักษณะทั้งนิมิต (Positive) คือ ความพอใจ สนใจ นิยมหรือชอบอาชีพบรรณารักษ์ ในลักษณะนิเสธ (Negative) คือ ความไม่พอใจ ไม่สนใจ เบื่อหน่าย หรือไม่ชอบ อาชีพบรรณารักษ์ (นวลจันทร์ ทิมวงศ์ 2519 : 9)

3. อาชีพบรรณารักษ์ หมายถึง อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ การรวบรวม หนังสือ และวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุด โดยใช้ความรู้ทางวิชาชีพ จัดดำเนินงานเพื่อให้หนังสือ และสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่พร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้ (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ 2521 : 38) ซึ่ง งานในอาชีพบรรณารักษ์ประกอบด้วยการเทคนิค เช่น การจัดหาหนังสือ การจัดหมู่หนังสือ และการทำบัตรรายการ งานบริการ เช่น ให้ยืมหนังสือ บริการด้านการค้นคว้า ฯลฯ งานประชาสัมพันธ์ เช่น จัดทำเอกสารเกี่ยวกับกิจการห้องสมุด เป็นต้น และงานบริหาร และธุรการ เช่น การดูแลควบคุมการทำงาน การเบิกจ่ายเงิน เป็นต้น

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เลือกเรียนตาม แผนการเรียน 3 แผน คือ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-ภาษา

6. ความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุด หมายถึง การเข้าใช้บริการทุกอย่างในห้องสมุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยนับจำนวนครั้งที่เข้าใช้เฉลี่ยต่อสัปดาห์ ดังนี้

การใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ คือ เข้าใช้ห้องสมุดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป
ต่อสัปดาห์

การใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว คือ เข้าใช้ห้องสมุดไม่ถึง 3 ครั้งต่อสัปดาห์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ห้องสมุดเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งที่ช่วยให้การศึกษา มีประสิทธิภาพ เพื่อผลิตคนที่มีความรู้ ความสามารถ ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านเทคนิค และด้านบริหาร และการที่จะให้ห้องสมุดดำเนินไปตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จำเป็นที่จะต้อง มีบุคลากรที่ได้รับการศึกษาและการฝึกอบรมในวิชาชีพนี้โดยตรง เพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์จึงกำเนิดขึ้นมา เพื่อผลิตคนในอาชีพนี้ ได้มีการวาง หลักการทางทฤษฎี เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดการปฏิบัติและได้รับการปรับปรุงให้ทันกับความ ต้องการ ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ จนเป็นที่ ยอมรับกันว่า วิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาชีพชั้นสูง (Profession) สาขาหนึ่ง

ความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ

การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรก ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2494 โดยจัดสอนเป็น การศึกษาภาคพิเศษในเวลาเย็น มุลนิธิฟูไบร์ทได้จัดส่งศาสตราจารย์ชาวอเมริกันมาสอน วิชาจัดห้องสมุดปีละ 1 คน เป็นเวลา 5 ปีติดต่อกัน โดยมี ดร.สเปน เป็นผู้ริเริ่มและ วางรากฐานกิจการห้องสมุดแผนใหม่ในประเทศไทย ด้วยการสอนวิชาจัดห้องสมุด ซึ่งทำให้เกิดการตื่นตัวในเรื่องการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์โดยทั่วไป (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ 2518 : 2)

ปีการศึกษา 2502 แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาตรี สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 เลือกรเรียน ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์

ต่อมา ปีการศึกษา 2507 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาโทขึ้น มีระยะเวลาเรียนอย่างน้อย 2 ปี และอย่างมากไม่เกิน 5 ปี ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา 2511 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ยกเลิกการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับอนุปริญญา และเปลี่ยนเป็นระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง หลักสูตร 1 ปี แต่ต่อมาในปีการศึกษา 2517 ได้ยกเลิกการสอนระดับนี้

ต่อมาเมื่อวิชาบรรณารักษศาสตร์มีความสำคัญมากขึ้น สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้ตื่นตัวและปรับปรุงการเรียนการสอนทุกระดับ ปัจจุบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยมี 3 ระดับคือ

1. ระดับอนุปริญญา เปิดทำการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงในวิทยาลัยครู มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดและให้บริการแก่ผู้ใช้ในท้องสมุคโรงเรียน ทั้งในระดับประถมและมัธยมศึกษา นอกจากนั้นยังให้ผู้เรียนสามารถสอนวิธีการใช้หนังสือและท้องสมุคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดควาสนใจ ใฝ่ในคุตเคา และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาบรรณารักษศาสตร์ และวิชาชีพบรรณารักษ์ การศึกษาระดับนี้เน้นหนักให้ผู้เรียนออกไปทำหน้าที่เป็นครูบรรณารักษ์ และผู้ช่วยครูบรรณารักษ์เป็นส่วนใหญ่ ใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 4 ภาคการศึกษา หลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาบังคับขั้นพื้นฐาน และวิชาชีพครู 48 หน่วยกิต วิชาเอก 14 หน่วยกิต และวิชาโท 8 หน่วยกิต (กรมการฝึกหัดครู 2520 : 90)

2. ระเบียบปริญญาดุษฎี การศึกษาระดับนี้เป็สถาบันที่จัดสอนตามลำดับปีที่เปิดสอน
ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2502 (สุทธิลักษณ์ อ่ำพันธ์ 2510 : 3 - 4)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2507 (บำเพ็ญ โรจนปรีชา 2524 : อักสำเนา)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2511 (Thai Library Association. 1973 : 125)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2514 (มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520 : 101)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2518 (มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2522 : 4)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2520 (ปราโมทย์ กระบุต 2524 : อักสำเนา)

และในปีการศึกษา 2522 เป็นต้นไป สภาการฝึกหัดครู ของกรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุมัติให้วิทยาลัยครูต่อไปนี้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก
ในระเบียบปริญญาดุษฎี คือ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้า (2522) วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
(2522) วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ (2523) วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี (2523)
วิทยาลัยครูนครราชสีมา (2523) (นันทา วิฑูรย์ศักดิ์ 2524 : อักสำเนา)

เนื่องจากทุกสถาบันที่จัดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการร่าง
หลักสูตรไว้คล้ายคลึงกันในด้านการศึกษาความรู้ทางความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ และผลิตบรรณารักษ์
เพื่อสนองความต้องการของสังคมในท้องสุมทุกประเภท การสอนและรายวิชาเรียนของ
แต่ละสถาบันจึงไม่แตกต่างกันนัก ยกเว้นรายละเอียดและขอบเขตของวิชาซึ่งจะเน้นหนัก
ตามนโยบายของ แต่ละสถาบันว่ามุ่งจะผลิตบัณฑิตออกไปสนองความต้องการของสังคมในด้านใด

3. ระเบียบปริญญาดุษฎี ปัจจุบันเปิดทำการสอนในมหาวิทยาลัย 2 แห่ง คือ บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มเปิดสอน ในปี พ.ศ. 2507 (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2507 : 177) และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร ซึ่งเปิดสอนใน
ปี พ.ศ. 2510 (บุญศรี ไพรัตน์ 2522 : 52) มหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งมีวัตถุประสงค์
ในการผลิตมหาบัณฑิตสาขามบรรณารักษศาสตร์คล้ายกันในด้านของการเตรียมบุคคล เพื่อบริหารงาน
ชั้นสูงในท้องสุม และให้เป็นผู้มีคุณวุฒิเพียงพอที่จะสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ได้ นอกจากนั้น
ยังมุ่งหมายจะส่งเสริมคานการหาวิจัย เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ สำหรับส่วนที่ต่างกันคือ
โครงสร้างของหลักสูตร

โครงสร้างของหลักสูตรระดับปริญญาโทบัณฑิตสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยวิชาที่ต้องศึกษาก่อนไม่นับหน่วยกิต เฉพาะผู้ที่ได้ปริญญาตรี หรืออนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นสูง ทางบรรณารักษศาสตร์มาก่อน 4 รายวิชา วิชาบังคับ 7 รายวิชา วิชาเลือก 9 รายวิชา และวิทยานิพนธ์ รวมจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 48 หน่วยกิต (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520 : อักสำเนา)

ส่วนโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร แบ่งรายวิชาเป็น 4 หมวด คือ หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา หมวดวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิชาเลือกเสรี และวิทยานิพนธ์

สำหรับหมวดวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ประกอบด้วยวิชาเอกบังคับ และวิชาเอกเลือกตามกลุ่มซึ่งจัดให้สนใจและต้องการไปทำหน้าที่อาจารย์ หรือบรรณารักษ์ในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ได้เลือกเรียน คือ

1. กลุ่มห้องสมุดมหาวิทยาลัย
2. กลุ่มห้องสมุดโรงเรียน
3. กลุ่มห้องสมุดประชาชน

ผู้เข้าศึกษาจะต้องศึกษาวิชาพื้นฐานทางการศึกษา 12 หน่วยกิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ และวิชาเอกเลือกตามกลุ่มไม่น้อยกว่า 27 หน่วยกิต วิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ 6 หน่วยกิต รวมจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต (บุญทวี ไพรัตน์ 2522 : 39 - 65))

คุณสมบัติของบรรณารักษ์

ก. คุณสมบัติด้านพื้นฐานความรู้

ในสหรัฐอเมริกาเป็นนโยบายการแบ่งระดับบรรณารักษ์ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ บรรณารักษะระดับอาชีพ (Professional Librarians) และระดับผู้ช่วยบรรณารักษ์

(Supportive Staff) คุณสมบัติด้านพื้นความรู้ของบรรณารักษ์ระดับอาชีพ ถือเอาผู้มีวุฒิปริญญาโททางวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นอย่างต่ำจึงจะได้ชื่อว่าเป็นบรรณารักษ์

(Librarians) ส่วนผู้มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์ หรือปริญญาตรีสาขาอื่นบวกกับประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดมา ยังไม่ถึงระดับปริญญาโท เรียกว่าบรรณารักษ์ผู้ช่วย (Library Associates) (พัชร นามณี 2517 : 279 - 282)

เอฟ จี บี ฮัทชินส์ (Hutchins. 1966 : 36) กล่าวว่า ผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นบรรณารักษ์ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตรทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ และต้องมีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี

รัฐจวน อินทรกำแหง กล่าวถึงคุณสมบัติด้านพื้นความรู้ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนว่า ควรมีคุณสมบัติดังนี้ (รัฐจวน อินทรกำแหง 2517 : 17)

1. ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ หมายถึง ผู้ที่ได้รับปริญญาตรีในสาขาต่าง ๆ และศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก เช่น อักษรศาสตร์ บัณฑิต ศิลปศาสตรบัณฑิต มนุษยศาสตรบัณฑิต

2. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร การสอน นโยบายการศึกษา นโยบายของโรงเรียน และเรื่องการศึกษาทั่วไปด้วย

อัมพร ปันศรี และนนทนา เมื่อกม่อง (อัมพร ปันศรี และนนทนา เมื่อกม่อง 2516 : 46, 205 - 208) กล่าวว่า บรรณารักษ์ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในสาขาใดสาขาหนึ่งที่ห้องสมุดนั้นรับใช้อยู่ อย่างน้อยระดับปริญญาตรี และต้องมีความรู้วิชาบรรณารักษศาสตร์ อย่างน้อยระดับปริญญาตรีด้วย แต่ถ้าเป็นห้องสมุดวิทยาลัย หรือห้องสมุดมหาวิทยาลัยแล้ว บรรณารักษ์ควรมีความรู้ระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอกทางบรรณารักษศาสตร์จึงจะเหมาะสม

ข. คุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์

งานของบรรณารักษ์เป็นงานที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากงานอาชีพอื่น ๆ คือมีทั้งงานทางด้านการวิชาการและธุรการ ทั้งต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับหนังสือและโสตทัศนวัสดุ ให้แก่กลุ่มคนที่สนใจวิชาการ การค้นคว้าและความบันเทิงใจ บรรณารักษ์จึงต้องทำงานหนัก และต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ซาราที เลสลี วอลเลซ (Wallace. 1963 : 27 - 35) กล่าวว่า ผู้ที่จะเป็นบรรณารักษ์ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้รักหนังสือและการอ่าน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้คนรู้จักหนังสือและวัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุด นอกจากนั้นควรเป็นผู้ที่มีระเบียบและความจำแม่นยำ เพื่อจะได้จัดหนังสือและวัสดุในห้องสมุดให้เป็นระเบียบ และใช้ความจำที่แม่นยำหยิบหนังสือมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว
 2. เป็นผู้รู้จักและเข้าใจความต้องการของสังคมซึ่งประกอบด้วยผู้แต่ละกลุ่มและภูมิหลังต่าง ๆ กันว่าต้องการใช้หนังสือ หรือเอกสาร หรือวัสดุอุปกรณ์ประเภทใด ไม่ว่าจะเป็นบรรณารักษ์ฝ่ายเทคนิค บริการ หรือบริหาร นอกจากนั้น ควรมีความสนใจในบุคคลอื่น ๆ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีอารมณ์ขัน
 3. เป็นผู้รู้จักวิธีให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงหลักว่า "หนังสือที่เหมาะสมแก่ผู้อ่านที่เหมาะสมในเวลาที่เหมาะสม (The right book to the right man at the right time)" ช่วยเหลือผู้มาใช้ห้องสมุดให้ได้มากที่สุดจะทำให้ผู้ใช้เข้าใจงานบรรณารักษ์ดีขึ้น ซึ่งคนส่วนมากมักกล่าวว่าอาชีพบรรณารักษ์ เป็นอาชีพที่ไม่มีความสำคัญ ผู้ที่เคยเข้ามาร่วมงานเท่านั้นจึงจะรู้ว่า งานบรรณารักษ์เป็นงานที่ละเอียด และยากลำบาก
- นนทนา เพ็ญทอง (นนทนา เพ็ญทอง 2514 : 10 - 12) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของบรรณารักษ์ที่ดีว่า
1. มีความรู้ในวิชาการสาขาใดสาขาหนึ่งที่ห้องสมุดนั้นให้บริการอย่างน้อยขั้นปริญญาตรี และจะต้องมีความรู้ทางด้านวิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วย เพื่อให้ห้องสมุดนั้น ๆ ได้มีโอกาสสนองความต้องการทางด้านการอย่างเต็มที่ และในขณะเดียวกันก็มีความสามารถในการบริหารงานห้องสมุดให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วย
 2. สนใจแสวงหาความรู้อยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ใหม่ ๆ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลก
 3. มีใจรักหนังสือ และมีความสนใจติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดหนังสือ

4. มีความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์อันดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนได้ทุกประเภท ทุกเพศ ทุกวัย

5. ประกอบด้วยความละเอียด ประณีต อดทน และมีสุขภาพดี เพราะงานห้องสมุดเป็นงานที่ต้องใช้คนมีความละเอียดประณีต เช่น การจัดหมู่หนังสือ การทำบัตรรายการ การเรียงบัตรรายการ และการเขียนสันหนังสือ ทั้งหมดนี้เป็นงานที่ต้องทำต่อเนื่องจนแทบไม่มีเวลาหยุดอีกด้วย

6. เป็นคนมีระเบียบวินัยดี เพราะห้องสมุดที่คณนั้นจะต้องมีระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ผู้ใช้ห้องสมุดจะต้องปฏิบัติตาม บรรณารักษ์จึงต้องเป็นคนมีระเบียบเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใช้ห้องสมุดด้วย

7. เป็นคนมีน้ำใจ เป็นนักประชาธิปไตย รู้จักวางตนเป็นกลาง ไม่นิยมเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะในการเลือกวัสดุและสิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุด

8. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

9. เป็นคนมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีกิริยา วาจา สุภาพ

10. มีบุคลิกทั่วไปดี เช่น แต่งกายสะอาดเรียบร้อย

ลักษณะงานของบรรณารักษ์

งานต่าง ๆ ของห้องสมุดที่บรรณารักษ์ปฏิบัติเป็นประจำ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ตามลักษณะของงาน คือ

1. งานด้านบริหาร การบริหารงานห้องสมุด หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุจุดประสงค์ของห้องสมุดที่วางไว้ซึ่งส่วนมากก็คือ การให้บริการที่มีประสิทธิภาพ การบริหารงานจะได้ผลดีและสำเร็จ ก็ต้องอาศัยเทคนิคในการบริหารของผู้บริหาร บรรณารักษ์จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารงาน และสามารถนำเอาความรู้ในการบริหารไปปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้

งานด้านบริหารงานห้องสมุดต้องอาศัยหลักการบริหารงานทั่วไป 7 ประการ คือ

1. การวางแผนงาน (Planning)
2. การจัดองค์กร (Organizing)
3. การบริหารงานบุคคล (Staffing)
4. การสั่งงาน (Directing)
5. การร่วมมือประสานงาน (Co - ordinating)
6. การเสนอรายงาน (Reporting)
7. งบประมาณ (Budgeting)

2. งานด้านเทคนิค งานด้านเทคนิคนับว่าเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งของห้องสมุด เพราะช่วยให้งานห้องสมุดดำเนินไปได้อย่างดี และการที่จะสามารถทำงานด้านเทคนิคได้ ก็ต้องมีความรู้ทางวิชาชีพบรรณารักษ์โดยเฉพาะ งานด้านนี้แยกออกได้เป็น

- 2.1 งานเลือกซื้อหนังสือและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ
- 2.2 การจัดหา
- 2.3 การจัดหมู่และทำบัตรรายการ
- 2.4 การเตรียมหนังสือและวัสดุเพื่อให้บริการ
- 2.5 การซ่อมหนังสือและการเย็บเล่ม
- 2.6 การจำหน่ายออก

3. งานด้านบริการ นับว่าเป็นหัวใจของห้องสมุด เพราะห้องสมุดทุกแห่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บริการแก่ผู้ใช้ให้ดีที่สุด และให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์มากที่สุด บรรณารักษ์รับผิดชอบงานบริการต่อไปนี้

- 3.1 บริการให้ยืมหนังสือและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของห้องสมุด
- 3.2 บริการหนังสือจอง
- 3.3 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
- 3.4 การจัดบริการและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการใช้ห้องสมุด

3.5 การแนะนำและช่วยเหลือในการอ่าน

3.6 บริการพิเศษ เช่น การถ่ายเอกสาร การถ่ายทำไมโครฟิล์ม

3.7 การประชาสัมพันธ์

หน้าที่ของบรรณารักษ์

1. เป็นผู้นำทางวิชาชีพและสร้างทัศนคติที่ดี มุ่งเปิด ปรับปรุงงานบรรณารักษ์ โดยไม่หยุดยั้ง ส่งเสริมการผลิตและปรับปรุงหนังสือ สังเกตความต้องการของผู้ใช้ ใช้ห้องสมุดเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาความเจริญของงานทางจิตใจของผู้ใช้

2. ใช้ทักษะทางวิชาชีพคัดเลือกหนังสือ วัสดุที่มีคุณค่า จัดหาหนังสือวัสดุที่จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพของผู้ใช้ และเตรียมหนังสือและวัสดุเพื่อความสะดวกและประโยชน์ในการใช้

3. ทำหน้าที่บริหารงานห้องสมุด ได้แก่ การวางผังห้องสมุด พิจารณากำหนดโปรแกรมห้องสมุด ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ของห้องสมุด จัดเตรียมวางแผนงานด้านการเงิน ร่วมกับผู้บริหารดำเนินการตามโปรแกรมห้องสมุดให้สัมฤทธิ์ผล

4. ทำหน้าที่ทางด้านการศึกษา บรรณารักษ์ต้องมีความรู้ทางด้านการศึกษาค้นคว้า มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์อย่างเพียงพอ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของผู้ใช้ห้องสมุด ในอันจะก่อให้เกิดห้องสมุดที่สมบูรณ์จากบรรณารักษ์ที่มีประสิทธิภาพทางวิชาการสาขาต่าง ๆ

ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

มีผู้ให้ความหมายของคำว่า ทัศนคติไว้มาก เช่น พอสเตอร์ กล่าวว่า ทัศนคติเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่แต่ละคนมีอยู่ ทัศนคติเป็นสิ่งที่มิอาจหลีกเลี่ยงได้มาก เป็นตัวตัดสินว่าเรารู้สึกอย่างไร และควรจะทำหรือพูดอะไรในสถานการณ์ต่าง ๆ ของชีวิตเรา ทัศนคติจึงคล้ายกับนิสัย ซึ่งจะเป็นตัวนำให้เราประพฤติปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อความคิด

และกำหนดพฤติกรรมของเราไม่มากนัก (Foster. 1961 : 131) พจนานุกรมการศึกษาให้ความหมายว่า ทศนคติเป็นสภาพของจิตใจ และอารมณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ที่มีต่อมนุษย์ด้วยกันเอง ต่อสถานการณ์หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด เรื่องทศนคติเป็นเรื่องกว้างขวาง หมายความว่ารวมถึงน้ำใจ ความรู้สึก ความรัก ความชังที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ (เจริญ มลิินทร์ 2505 : 39) วิวัฒน์ชัย อยู่ย่นยง สรุปว่า ทศนคติ หมายถึง สภาพความพร้อมของจิตใจแบบหนึ่งมาจากการประสบการณ์ซึ่งจะตอบสนองต่อสิ่งเร้า อันจะได้อัตลักษณ์นิมาน (positive) คือ สนใจ พอใจ ชอบ และปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ หรืออาจเป็นไปในลักษณะนิเสธ (negative) คือ เบื่อหน่าย ไม่พอใจ ไม่สนใจ ขัดแย้ง ไม่ปฏิบัติตาม (วิวัฒน์ชัย อยู่ย่นยง 2521 : 19) และเช็กสกี โฆวาลินรุ ทศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือคัดค้านก็ได้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับกรอบการเรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งทศนคติจะแสดงออก หรือปรากฏออก หรือปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม (เช็กสกี โฆวาลินรุ 2520 : 38)

แหล่งของทศนคติ (Sources of Attitudes)

แหล่งที่ทำให้เกิดทศนคติมีมากมาย เฉพาะที่สำคัญมีดังนี้

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experiences)

วิธีการหนึ่งที่เรารู้จักทศนคติคือ จากการมีประสบการณ์เฉพาะอย่างกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทศนคตินั้น เช่น ถ้าเรามีประสบการณ์ที่ดีในการติดต่อกับบุคคลหนึ่ง เราจะมีความรู้สึกชอบบุคคลนั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีประสบการณ์ที่ไม่ดีอยู่บ่อย ๆ จากการได้พบปะหรือติดต่อกับบุคคลนั้นเราก็มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ชอบบุคคลนั้นได้ บางครั้งถึงแม้ว่าจะมีประสบการณ์ (ที่ดีหรือไม่ดี) เพียงครั้งเดียว ก็อาจจะมีอิทธิพลต่อทศนคติของบุคคลได้ และอาจเป็นไปในทางรุนแรงได้

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication from Others)
ทัศนคติหลายอย่างของบุคคลเกิดขึ้นจากผลของการได้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการที่เด็กได้รับในครอบครัว หรือในโรงเรียน ครูจะเป็นบุคคลที่เด็กยกย่อง เคารพและเชื่อฟัง คำบอกเล่าของครูก็จะมีอิทธิพลต่อความเชื่อและทัศนคติของเด็กได้

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) ทัศนคติบางอย่างถูกสร้างขึ้นจากการเลียนแบบจากคนอื่น ขบวนการเกิดทัศนคติโดยวิธีนี้เกิดได้โดยขึ้นแรกจากเหตุการณ์บางอย่าง บุคคลจะมองเห็นว่าบุคคลอื่นมีการปฏิบัติอย่างไร ขึ้นต่อไปบุคคลนั้นจะแปลความหมายของการปฏิบัตินั้นในรูปของความเชื่อทัศนคติ ซึ่งมาจากการปฏิบัติของเขา ถ้าบุคคลนั้นให้ความเคารพนับถือยกย่องบุคคลที่แสดงปฏิกริยานั้นอยู่แล้ว บุคคลนั้นจะยอมรับความรู้สึกความเชื่อที่เขาคิดว่าบุคคลที่แสดงปฏิกริยานั้น ๆ มี

4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors)
ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากสถาบัน เช่น โรงเรียน หน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ สถาบันเหล่านี้จะเป็นทั้งแหล่งที่มา และสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดทัศนคติบางอย่างได้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 64 - 65)

การสร้างมาตรวัดทัศนคติ (Attitude Scale)

วิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคตินั้นมีหลายวิธีด้วยกัน ในที่นี้จะกล่าวถึงวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติที่เป็นที่นิยมและใช้กันแพร่หลาย 3 วิธี ได้แก่

1. การสร้างมาตรวัดทัศนคติแบบ Equal Appearing Intervals ของเซอร์สโตน
2. การสร้างมาตรวัดทัศนคติแบบ Summated Rating Scale ของ ลีเคอร์ท์
3. การสร้างมาตรวัดทัศนคติแบบ Semantic Differential ของ ออสกู๊ด

1. วิธี Equal Appearing Intervals.

วิธีการนี้คิดขึ้นโดยเซอร์สโตนและเคฟ โดยพิมพ์ประโยคที่เกี่ยวข้องกับความสนใจต่อวัตถุทางจิตวิทยา (psychological object) ลงบนบัตรแยกจากกัน และให้กลุ่มตัวอย่างแบ่งแยกประโยคต่าง ๆ ที่ปรากฏบนบัตร ไปเป็น 11 กลุ่ม ตามอักษร A - K ซึ่งอักษรเหล่านี้จะเรียง A ไว้น้อยสุด และ K อยู่ชวามาก อักษร A นั้น จะแทนความรู้สึกไม่พอใจที่สุดต่อวัตถุทางจิตวิทยา ส่วนความรู้สึกพอใจที่สุดจะเป็นอักษร K ขวากลางหรืออักษร F นั้น แสดงความรู้สึกเฉย ๆ หรือไม่แน่ใจ ซึ่งหมายถึง ไม่แสดงความรู้สึกทั้งทางความพอใจและไม่พอใจต่อวัตถุทางจิตวิทยา ระดับของความพอใจที่เพิ่มขึ้นนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปโดยพิจารณาได้จากอักษร G - K และระดับความไม่พอใจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตั้งแต่ D - A กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะต้องตัดสินระดับความพอใจหรือความไม่พอใจ โดยใช้อักษรต่าง ๆ ทั้ง 11 ขวากลุ่มตัวอย่างผู้ตัดสินนี้จะใช้ประมาณ 300 คน บุคคลเหล่านั้นจะได้รับคำอธิบายให้ทราบถึงข้อความต่าง ๆ ที่จะแบ่งแยกเป็น เฉย ๆ และความรู้สึกพอใจที่สุดไม่พอใจที่สุด แล้วผู้เขยวชวจะตอบประมาณค่าแต่ละข้อความใน 11 ขวาคะแนนและนำคำตอบมาหาค่ามัชฐานของแต่ละขอเพื่อเป็นคะแนนประจำข้อความ (Edwards. 1957 : 83 - 85)

2. วิธี Summated Rating Scale.

วิธีการนี้สร้างขึ้นโดย ลิเคอร์ท (Rensis Likert) โดยยึดหลักเกณฑ์ว่าข้อความแต่ละข้อความในมาตราวัดนี้จะตอบ

1. ครอบคลุมช่วงทัศนคติทั้งหมด (attitude continuum)
2. การตอบแต่ละข้อความจะบอกถึงทัศนคติที่มีอยู่
3. จุดที่ตอบนั้นอาจกำหนดได้จากจำนวนเปอร์เซ็นต์ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยตอบข้อนั้นมาก่อน
4. ทัศนคติของแต่ละคนอาจกำหนดได้จากการรวมคำตอบของเขาจากข้อความต่าง ๆ ในมาตราวัดนั้น ซึ่งเกือบจะเป็นคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากเครื่องมีวัดต่าง ๆ ซึ่งแต่ละขั้นก็วัดความยาวตลอดช่วงทัศนคติ (เชิศักดิ์ โทวาสินธุ์ 2520 : 50 - 56)

ลำดับขั้นตอนการสร้างมาตรวัดมีดังนี้

ขั้นที่ 1 การรวบรวมข้อความ ข้อความนี้อาจเขียนขึ้นเองหรือได้มาจากหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร หรือจากผู้ทรงคุณวุฒิในค่านั่น ๆ ก็ได้ แต่ละข้อความจะต้องมีลักษณะที่ว่า คนที่มีทัศนคติต่าง ๆ กันจะตอบแตกต่างกัน ฉะนั้นจะต้องหลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อความที่มีความหมายกำกวมหรือความหมายเป็นสองนัย

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบข้อความเพื่อให้แน่ใจว่าข้อความนั้นเขียนไว้เหมาะสมต่อการที่จะตอบเพียงใด โดยจะมีข้อความให้เลือก 5 ข้อคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยเฉย ๆ หรือไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ประภาเชษฐ สุวรรณ 2520 : 27)

ขั้นที่ 3 การทดลองขั้นต้น เมื่อได้ตรวจสอบข้อความและคิดว่าข้อความที่ได้มีความรัดกุมดีแล้ว ก็นำไปทดลองขั้นต้นเพื่อดูว่ามีข้อความใดที่ยังไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือที่จะต้องแก้ไขก่อนที่จะบรรจุลงในมาตรวัดทัศนคติ

ขั้นที่ 4 กำหนดน้ำหนัก ในการตอบตัวเลือกต่าง ๆ แต่ละข้อความ โดยทั่วไปจะใช้วิธีการกำหนดค่าให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 5 4 3 2 และ 1

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ข้อสอบ (Item Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อทำได้ 2 แบบคือ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวม

3. วิธี semantic Differential

ออสกูด และผู้ร่วมงานใช้วิธีนี้เพื่อวัดความหมายของมโนทัศน์ (concept) ออกมาในรูปความหมายของคำคุณศัพท์ โดยให้บุคคลทำเครื่องหมายตรงกันข้ามกันคู่หนึ่ง ๆ เช่น ดี - ไม่ดี ชอบ - ไม่ชอบ ฯลฯ ผู้ตอบจะต้องพิจารณาว่ามโนทัศน์ที่ตนเห็นมีความหมายสอดคล้องกับคุณศัพท์ในแต่ละสเกลอย่างไร มากน้อยแค่ไหน แล้วลงความเห็นลงไปบนสเกล โดยกำหนดช่อง 0 เป็นจุดศูนย์กลาง ถ้าลงความเห็นไปทางบวก (+3+2+1)

แสดงว่ามีทัศนคติที่ดี ถ้างลงความเห็นไปทางลบ (-3-2-1) แสดงว่าทัศนคติไม่ดี
(Osgood. 1957 : 189)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยต่างประเทศ

ความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ยังไม่มีผู้ใดเคยทำ มี
การศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทของบรรณารักษ์ ดังนี้

โลเวลล์ เอลลิส โอลสัน (Olson. 1966 : 1846 - A) ได้ศึกษาความ
เข้าใจของครู ครูใหญ่ และบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
ในปี ค.ศ. 1966 ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนมัธยม รัฐมินนิโซตา 107 แห่ง
ซึ่งมีบรรณารักษ์ทำงานเต็มเวลา ได้รับแบบสอบถามคืนจากครู 246 คน ครูใหญ่ 95 คน
และบรรณารักษ์ 127 คน พบว่า ครู ครูใหญ่ และบรรณารักษ์ มีความเข้าใจเกี่ยวกับ
บทบาทของบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องสถานภาพ การเตรียมตัว
เพื่อเข้าทำงาน และหน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

ในปี ค.ศ. 1970 คาโรลีน จอยซ์ แอนเดอร์สัน (Anderson. 1971 :
5437 - A) ได้ศึกษาบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษา
ความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ ครู ครูใหญ่ เกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างของตำแหน่ง
ตำแหน่งบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยม โดยมุ่งลักษณะที่บรรณารักษ์เข้าใจว่า
ครู ครูใหญ่ มีทัศนคติบทบาทของบรรณารักษ์อย่างไร โดยศึกษากับบรรณารักษ์
151 คน ครู 492 คน และครูใหญ่ 145 คน ในโรงเรียนมัธยมรัฐโอเรกอน พบว่า
ครูใหญ่และบรรณารักษ์มีทัศนคติที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับบทบาททั่วไปของบรรณารักษ์มากกว่า
ครูและบรรณารักษ์ บรรณารักษ์มีความเข้าใจในทัศนคติจริง ครูและครูใหญ่มีความคาดหวัง
เกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในบทบาททั่วไปเป็นส่วนใหญ่
ซึ่งสรุปได้ว่า ทั้งบรรณารักษ์ ครู ครูใหญ่ มีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์
แตกต่างกัน

177704

ค.ศ. 1977 ปีเตอร์ เฮอร์นอน และปัสทีน แพสทีน (Hernon and Pastine. 1977 : 129 - 139) ได้ศึกษาเรื่องความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่มหาวิทยาลัยเนบราสกา โอมาฮา โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์กับนักศึกษาสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ใช้ห้องสมุด (อย่างน้อยสองชั่วโมงต่อสัปดาห์) และกลุ่มที่ไม่ใช้ห้องสมุด พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในเรื่องความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของบรรณารักษ์ นักศึกษาทั้งสองกลุ่มยังไม่เข้าใจในเรื่องดังกล่าวอย่างแท้จริง

ค.ศ. 1981 ยูลิ บล็อก (Bloch. 1981 : 292 - 300) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนมัธยมหญิง 700 คน ว่าเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์อย่างไร การวิจัยนี้ว่าอาชีพบรรณารักษ์ไปเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ อีกสองอาชีพ คือ เลขานุการ และนักเคมี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทราบว่าบรรณารักษ์มีหน้าที่ช่วยเหลือให้บริการในห้องสมุด แต่ไม่ทราบว่า อาชีพบรรณารักษ์ต้องการการศึกษาระดับใด และนักศึกษารู้จักอาชีพเลขานุการกับอาชีพนักเคมีมากกว่าอาชีพบรรณารักษ์

ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

ฮอร์นตัน ได้ทำการศึกษาทัศนคติของบรรณารักษ์ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์และได้สร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ขึ้น โดยวิธีการรวมเอามาตราค่านิยมและเนื้อหาเป็นเกณฑ์ในการเลือกประโยคคำถาม เพื่อวัดทัศนคติของบรรณารักษ์ชาวเจอร์เจีย ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ จำนวน 111 คน ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติของบรรณารักษ์เหล่านั้นแตกต่างกันไปตามประเภทห้องสมุดซึ่งบรรณารักษ์เหล่านั้นทำงานอยู่ ทัศนคติของบรรณารักษ์ที่แตกต่างออกไปมากที่สุด ได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ซึ่งต่างจากบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดเฉพาะในบรรณารักษ์ทั้ง 3 กลุ่มนี้ มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและ

วิทยาลัยมีทัศนคติที่คัดค้านอาชีพบรรณารักษ์น้อยกว่าบรรณารักษ์ทั้ง 3 กลุ่ม (Thornton. 1963 : 15 - 25) ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า บรรณารักษ์ของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมีทัศนคติที่ไม่คัดค้านอาชีพบรรณารักษ์

ในปี 1974 เบอริ ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุด ระหว่าง นักศึกษาปีที่หนึ่ง กับบรรณารักษ์วิชาชีพ โดยใช้แบบสอบถามนักศึกษาปีที่หนึ่ง จำนวน 100 คน บรรณารักษ์ 25 คน การศึกษาพบว่า การประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุดระหว่าง กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มนี้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในความคิดเห็นต่าง ๆ ดังนี้ อาชีพบรรณารักษ์ บรรณารักษ์ บริการรับจ่ายหนังสือจอง คำนวณวารสาร บัตรรายการ และห้องสมุดมหาวิทยาลัย ความคิดเห็นของนักศึกษจำนวน 99 คน มีความพึงพอใจน้อยกว่าบรรณารักษ์ และความคิดเห็นของนักศึกษาที่พึงพอใจน้อยที่สุด คือ คำนวณอาชีพบรรณารักษ์ (Berry. 1974 : 1.5)

ผลงานวิจัยในประเทศ

ความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดเคยทำเช่นกัน มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจในด้านอื่น ๆ ดังนี้

กฤตยา อาชวนิจกุล (กฤตยา อาชวนิจกุล 2519 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติของเยาวชนไทย เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมได้ศึกษากับเยาวชนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และสายอาชีพ พบว่า เพศชาย และเพศหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ แบบสังคมนิยมแตกต่างกัน และเยาวชนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ มีความรู้และทัศนคติดีกว่าสายอาชีพ

ไพโรจน์ ชลารักษ์ (ไพโรจน์ ชลารักษ์ 2519 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาพพจน์ของบรรณารักษ์ของมหาวิทยาลัยครูในทัศนะของบุคลากร และนักศึกษา

วิทยาลัยครู พบว่า ภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในทัศนะของบุคคลดังกล่าว มีความแตกต่างกันในด้านเพศ ส่วนตำแหน่งหน้าที่ และเวลาในการใช้ห้องสมุดไม่แตกต่างกัน

ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

ศรีสมร คุณากรบดินทร์ (ศรีสมร คุณากรบดินทร์ 2523 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู พบว่า นักศึกษาและบรรณารักษ์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ต่างกัน

นอกจากนี้ยังศึกษาเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพอื่น เช่น อาชีพครู ไว้ดังนี้
สงศรี ชมภูวงส์ (สงศรี ชมภูวงส์ 2524 : 25) ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยครู โดยศึกษาทัศนคติต่ออาชีพครู กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาครู ในวิทยาลัยครู 20 แห่ง จำนวน 500 คน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ วิชาเอก และระดับผลการเรียนต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริชัย กาญจนวาสี (ศิริชัย กาญจนวาสี 2503 : 47) ได้ศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะครุศาสตร์ หลักสูตร 2 ปี และหลักสูตร 4 ปี ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพครู จำแนกตามสาขาวิชา เพศ ชั้นที่ศึกษา และหลักสูตร พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่เรียนคณะครุศาสตร์เป็นอันดับที่ 5 มีความตั้งใจจะประกอบอาชีพครูมาก และคิดว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ดี นิสิตหญิงมีทัศนคติที่สูงกว่านิสิตชาย นิสิตหลักสูตร 4 ปี มีทัศนคติที่สูงกว่านิสิตหลักสูตร 2 ปี

อารี รังสิโยกฤษฎ์ (อารี รังสิโยกฤษฎ์ 2513 : 46) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูระหว่างนักเรียนฝึกหัดครูทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค พบว่า นักเรียน ปก.ศ. กับ ป.ป. มีทัศนคติต่ออาชีพครูแตกต่างกันในเรื่องความมีเหตุผล ความมั่นคงในอาชีพครู อาชีพครูเป็นอาชีพที่ใครก็อยากเป็นและก้าวหน้า เมื่อแยกเปรียบเทียบระหว่างเพศชาย กับเพศหญิง พบว่า ทัศนคติต่ออาชีพแตกต่างกัน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน
2. นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน
6. นักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกันมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน
7. ความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์มีความสัมพันธ์ต่อกันทางบวก

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เฉพาะ
โรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร
ประจำปีการศึกษา 2527 ซึ่งได้มาดังนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เป็นโรงเรียนที่มีการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เป็นโรงเรียนสหศึกษาที่มีนักเรียนชาย-หญิง เรียนรวมอยู่ในห้องเดียวกัน
3. วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random

Sampling) ดังนี้

3.1 สุ่มเขตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 23 เขต มาศึกษา 10 เขต

3.2 สุ่มโรงเรียนแต่ละเขตใน 10 เขต ที่เลือกมาจากข้อ 3.1 เขตละ

1 โรงเรียน

3.3 สุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่เลือกมาตามแผนการเรียน 3 แผนการเรียน คือ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ ศิลปะ-ภาษา มาโรงเรียนละ 3 ห้องเรียน

3.4 สุ่มนักเรียนจากจำนวน 3 ห้องเรียน มาห้องเรียนละ 20 คน ได้

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 600 คน

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างแยกตามเขตการศึกษา โรงเรียน และเพศของนักเรียน

เขตการศึกษา	โรงเรียน	ม. 6		รวม
		ชาย	หญิง	
พระนคร	วัดสังเวช	30	30	60
พญาไท	สันติราษฎร์วิทยาลัย	30	30	60
บางรัก	พุทธจักรวิทยา	30	30	60
ดุสิต	ราชวินิต	30	30	60
ลาดกระบัง	พรตพิทยพยัต	30	30	60
บางกอกน้อย	สุวรรณารามวิทยาคม	30	30	60
คลองชัน	วัดน้อยใน	30	30	60
บางกอกใหญ่	วัดประดู่ในทรงธรรม	30	30	60
ภาษีเจริญ	จันทรมะภิษารามวิทยาคม	30	30	60
หนองแขม	ปัญญาวรรค	30	30	60
รวม				600

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้างนี้ใช้แบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เป็นการถามข้อมูลเกี่ยวกับเพศ ความสม่ำเสมอในการใช้ทองสมุก และแผนการเรียน โดยให้ผู้ตอบกาเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงของแต่ละคน แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมี
ขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษา แยมสรวล (นันทิกา
แยมสรวล 2524 : 303)

3. กำหนดเกณฑ์ในการสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ศึกษาตามแนวทางที่
ได้ศึกษามาในข้อ 1 และข้อ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์ของข้อคำถามของแบบทดสอบ
ชุดนี้ มีตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์
 2. คุณสมบัติและพื้นฐานความรู้ของผู้ประกอบอาชีพ
 3. คุณสมบัติที่สร้างขึ้นในตัวเอง
 4. วิธีการเข้าสู่อาชีพ
 5. โอกาสที่จะได้ประกอบอาชีพ
 6. ลักษณะงานบรรณารักษ์
 7. สิ่งแวดล้อมของงาน
 8. ผลผลิตของงาน
 9. เงินรายได้และสวัสดิการ
 10. ความก้าวหน้า
 11. ความมั่นคงในการทำงานและในสังคม
 12. อื่น ๆ
4. สร้างข้อคำถามวัดความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ตามเกณฑ์ดังกล่าว
โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิทางบรรณารักษ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาการทำปริญญาโทเป็นผู้ตรวจสอบ
5. แบบทดสอบที่สร้างเป็นแบบทดสอบความเข้าใจแบบถูก-ผิด (True - False)
ประเภทใช่-ไม่ใช่ (Yes - No) การให้คะแนนให้ข้อถูกได้ 1 คะแนน ข้อผิดได้ 0 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับปรุงจากแบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ของ ศรีสมร คุณากรบดินทร์ (ศรีสมร คุณากรบดินทร์ 2524 : 90 - 92) และศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามตามแนวทางการสร้างมาตราวัดทัศนคติของลิเคอร์ท มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาแบบทดสอบวัดทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพบรรณารักษ์ของศรีสมร คุณากรบดินทร์
3. สร้างข้อคำถามตามแนวทางที่ศึกษามาในข้อ 1 และข้อ 2 และนำข้อคำถามเหล่านั้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
4. เลือกมาตราส่วนประมาณค่าและการกำหนดน้ำหนัก ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วง ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. การใช้คะแนนถ้อยแถลงที่ตัดสินว่าพฤติกรรมตรงกับข้อความนั้นมากน้อยเพียงใด โดยกำหนดให้น้ำหนัก 1 หน่วยถึง 5 หน่วย ตามลำดับ

ข้อความที่เป็นพฤติกรรมทางบวกให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน

ข้อความที่เป็นพฤติกรรมทางลบให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน

คุณภาพของแบบทดสอบและแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่สร้างขึ้น จำนวน 60 ข้อ และ 45 ข้อ ตามลำดับ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบและแบบสอบถามตามวิธีการดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ กำหนดให้ผู้ตอบตอบตามความรู้ความเข้าใจของแต่ละคน โดยให้ผู้ตอบอ่านข้อคำถามให้เข้าใจ แล้วเลือกคำตอบที่ถูกที่สุด คือ ใช่ หรือ ไม่ใช่ เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยทำเครื่องหมาย x ลงในช่องที่นักเรียนเลือก ดังตัวอย่าง

ใช่ ไม่ใช่

1. การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์สามารถศึกษา

ได้ทั้งในวิทยาลัยครูและในมหาวิทยาลัย x

แล้วนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน โดยให้คะแนนข้อที่ตอบถูก 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด 0 คะแนน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ดังนี้

ก. วิเคราะห์แบบทดสอบเป็นรายข้อ (Item Analysis) หากค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ $t - test$ (McNemar, 1969 : 115) คัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกสูงตั้งแต่ 1.96 ขึ้นไป จำนวน 50 ข้อ ไว้เป็นข้อสอบที่ใช้จริงต่อไป ดังรายละเอียดในภาคผนวก

ข. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) ผู้วิจัยใช้วิธีหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ โดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) สูตร 21 (Ferguson, 1981 : 439) ได้ผลค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ .6734 ดังรายละเอียดในภาคผนวก

ค. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางสถานบรรณารักษ์ 3 ท่าน ทำการตัดสิน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

2. แบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามความรู้สึกของแต่ละคนที่ตอบอาชีพบรรณารักษ์ แล้วให้ผู้ตอบพิจารณาว่าเห็นด้วยกับข้อความเช่นนั้นมากน้อยเพียงใด แล้วกาเครื่องหมาย x ลงในช่องตามน้ำหนักของความรู้สึกของผู้ตอบ ดังตัวอย่าง

ให้ท่านกาเครื่องหมาย x ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ท่านเห็นว่าใกล้เคียงหรือตรงกับความรู้สึกของท่านเพียงช่องเดียว

ลำดับที่	ความรู้สึก บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน การให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ในช่องเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เรียงตามลำดับ สำหรับข้อที่มีความหมายเชิงบวก และจะเป็น 1, 2, 3, 4, 5 สำหรับข้อที่มีความหมายเชิงลบ ตรวจให้คะแนนทุกข้อแล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีทัศนคติดี และกลุ่มที่มีทัศนคติไม่ดี โดยถือเอา 25% ของผู้ที่ได้คะแนนแบบสอบถามสูงเป็นผู้ที่มีทัศนคติดี และ 25% ของผู้ที่ได้คะแนนในการตอบแบบสอบถามต่ำเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดี แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ ดังนี้

ก. ทำการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ $t - test$ เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.96 ขึ้นไป ได้จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ฉบับจริง ดังรายละเอียดในภาคผนวก

ข. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ที่คัดเลือกได้จากข้อ ก. โดยใช้ Alpha Coefficient (อนันต์ ศรีโสภณ 2520 : 153 + 154) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9072 ดังรายละเอียดในภาคผนวก

ค. ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ข้อความทุกข้อความที่สร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อความแต่ละข้อความมีความชัดเจน และเป็นที่เข้าใจตรงกันอันเป็นลักษณะของ Face Validity ของแบบสอบถามชุดนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอความร่วมมือจากหัวหน้าสถานศึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาประจำห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่างให้ช่วยทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมแบบทดสอบและแบบสอบถาม ให้และผู้วิจัยนำวันไปรับคืนด้วยตนเอง

ได้รับแบบทดสอบและแบบสอบถามคืนดังรายละเอียดในตาราง

ตาราง 2 จำนวนแบบทดสอบและแบบสอบถามที่นำไปทดสอบและที่ได้รับคืนมา

กลุ่มตัวอย่าง	แบบทดสอบที่นำไปทดสอบ	แบบทดสอบที่ได้รับคืนมา	
		จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
โรงเรียนวัดสังเวช	60	52	86.66
โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย	60	35	58.33
โรงเรียนพุทธจักรวิทยา	60	40	66.66
โรงเรียนราชวินิตมัธยม	60	35	58.33
โรงเรียนพรตพิทยพยัต	60	38	63.33
โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม	60	60	100.00
โรงเรียนวัดคันธาราม	60	37	61.66
โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม	60	39	65.00
โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม	60	60	100.00
โรงเรียนปัญญาวรคุณ	60	60	100.00
รวม	600	456	76.00

การจัดกระทำกับข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบทดสอบและแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้วดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบแบบทดสอบและแบบสอบถามทั้งหมด เลือกไว้เฉพาะฉบับที่ตอบอย่างสมบูรณ์ ได้แบบทดสอบและแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถามที่ได้รับคืนมา	แบบสอบถามที่ตอบอย่างสมบูรณ์	
		จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
โรงเรียนวัดสังเวช	52	48	92.30
โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย	35	30	85.71
โรงเรียนพุทธจักรวิทยา	40	32	80.00
โรงเรียนราชวินิตมัธยม	35	33	94.28
โรงเรียนพรหมพิทยายุทธ	38	36	94.73
โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม	60	58	96.66
โรงเรียนวัดน้อยใน	37	30	81.08
โรงเรียนวัดประโคนในทรงธรรม	39	37	94.87
โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม	60	57	95.00
โรงเรียนปัญญาวารคุณ	60	55	91.66
รวม	456	416	91.23

2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบและแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. แยกแบบทดสอบและแบบสอบถามไว้เป็นประเภทตามตัวแปรเรื่องเพศ ความสนใจในการใช้ห้องสมุด และแผนการเรียน

4. พิจารณาคัดเลือกว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์
อย่างไร โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

4.1 เกณฑ์การวัดความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ ใช้เกณฑ์ดังนี้

41.00 - 50.00	มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด
31.00 - 40.00	มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก
21.00 - 30.00	มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง
11.00 - 20.00	มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย
0.00 - 10.00	มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยที่สุด

4.2 เกณฑ์การวัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ใช้เกณฑ์การวัดความถี่การของ
เบสท์ (Best. 1959 : 159) ดังนี้

4.51 - 5.00	มีทัศนคติอยู่ในระดับดีที่สุด
3.51 - 4.50	มีทัศนคติอยู่ในระดับดี
2.51 - 3.50	มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีทัศนคติอยู่ในระดับไม่ดี
1.00 - 1.50	มีทัศนคติอยู่ในระดับไม่ดีที่สุด

5. นับจำนวนความถี่ของผู้ตอบถูกและผิดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในแต่ละข้อ

6. นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่ตรวจให้คะแนนไปคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน
เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความแปรปรวน (Variance) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation)

7. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามตัวแปรต่าง ๆ ตามสมมติฐาน โดยใช้
t - test และ F - test

8. หาค่าความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์
โดยใช้สูตร Pearson product - moment correlation coefficient

9. ทดสอบสมมติฐานสหสัมพันธ์ โดยใช้ t - test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ท้าค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ใช้สูตร t - test
(McNemar. 1969 : 115)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{N}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_H$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มใดคะแนนสูง
 $\bar{X}_L$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มใดคะแนนต่ำ
 S_H^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มใดคะแนนสูง
 S_L^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มใดคะแนนต่ำ
 N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่ม

2. ท้าค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการของ
คูเกอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) สูตร 21 (Ferguson. 1981 : 439)

$$r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum X(n-X)}{ns_X^2} \right]$$

เมื่อ n = จำนวนข้อสอบของแบบสอบถามทั้งหมด
 $\bar{X}$ = คะแนนเฉลี่ย
 S^2 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. หาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 49)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 68)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S = ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N = จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

5. การทดสอบค่า t - test โดยใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 178)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2}{N_1} + \frac{S^2}{N_2}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของข้อมูลแต่ละกลุ่ม

S^2 = ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม

N_1, N_2 = จำนวนข้อมูลของแต่ละกลุ่ม

ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร (Guildford. 1965 : 184) ในกรณีที่ $\sigma_1^2 = \sigma_2^2$

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{\sqrt{\frac{(N_1 - 1) S_1^2 + (N_2 - 1) S_2^2}{N_1 + N_2 - 2} \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

ในกรณีที่ $\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

$$df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2} \right]}{\left[\frac{\left(\frac{S_1^2}{N_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{N_2} \right)^2}{n_2 - 1} \right]}$$

t = ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 S_1^2, S_2^2 ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 n_1, n_2 จำนวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

6. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนของนักเรียนที่แผนการเรียน
ต่างกัน โดยใช้สูตร (Lindquist. 1956 : 56)

$$f = \frac{MS_A}{MS_W}$$

เมื่อ F = ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย

MS_A = ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนจากแบบสอบถาม

MS_W = ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างแล้ว ทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized
Range Statistic แบบ Newman - Keuls Method โดยคำนวณจากสูตร
(Winer. 1962 : 103)

$$gr = \frac{\bar{T}_j - \bar{T}_i}{\sqrt{MS_{error}/n}}$$

7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติ โดยใช้ Alpha Coefficient
(α) (อนันต์ ศรีโสภณ 2520 : 153 - 154)

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{s_{xi}^2}{s_{xt}^2} \right)$$

เมื่อ α_k = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k = จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถาม

s_{xi}^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อคำถาม

s_{xt}^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

8. หาค่าสหสัมพันธ์ โดยใช้สูตร (Pearson product - moment correlation (Ferguson. 1981 : 113)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ $N =$ จำนวนคน
 $\sum X =$ ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X
 $\sum Y =$ ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y
 $\sum X^2 =$ ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum Y^2 =$ ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum XY =$ ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X และ Y คูณกันแต่ละคู่

9. ทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 195)

$$t = r \sqrt{\frac{N - 2}{1 - r^2}}$$

เมื่อ $t =$ ค่าการแจกแจงของ t
 $N =$ จำนวนคน
 $r =$ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{x}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
s^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
s	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่า t ใน t - distribution
F	แทน	ค่า F ใน F - distribution
df	แทน	degree of freedom
SS	แทน	ค่า Sum Square
MS	แทน	ค่า Mean Square
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
$*$	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้จะเสนอตามลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ 1 การกระจายของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์
- ตอนที่ 3 ทักษะคิของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ แยกตามตัวแปรด้านเพศ ความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุด
และแผนการเรียน

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ตอนที่ 1 การกระจายของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 การกระจายสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง		จำนวน
เพศ	ชาย	173
	หญิง	243
ความสม่ำเสมอในการ ใช้ห้องสมุด	ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ	167
	ใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว	249
แผนการเรียน	วิทยาศาสตร์	129
	ศิลปะ คณิตศาสตร์	156
	ศิลปะ ภาษา	131
รวม		416

จากตาราง 4 แสดงการกระจายกลุ่มตัวอย่างออกตามตัวแปรต่าง ๆ จำนวน
นักเรียนในแต่ละตัวแปร ปรากฏดังรายละเอียดในตาราง

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพ
บรรณารักษ์

ตาราง 5 ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ตัวแปร		N	ร้อยละของนักเรียนที่ได้อะแนน ในระดับต่าง ๆ					$\bar{X}$	S
			มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		
เพศ	ชาย	173	9.83	65.32	22.54	2.31	-	33.89	5.67
	หญิง	243	15.23	70.37	14.40	-	-	35.47	5.16
ความสม่ำเสมอ ในการใช้ ห้องสมุด	3 ครั้งขึ้นไป	167	15.57	70.06	14.37	-	-	35.55	4.96
	ไม่ถึง 3 ครั้ง	249	11.24	67.07	20.08	1.61	-	34.26	5.89
แผน การเรียน	วิทยาศาสตร์	129	17.05	66.67	15.50	.77	-	35.8294	5.22
	ศิลปะ-คณิตศาสตร์	156	11.54	70.51	17.95	-	-	34.3141	5.52
	ศิลปะ-ภาษา	131	10.69	67.17	19.85	2.30	-	34.2366	5.73
รวม		416	12.68	68.27	17.79	0.96	-	34.75	5.55

จากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ
68.27 มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์อยู่ในระดับมาก รองลงไปในนักเรียนร้อยละ
17.79 มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ตาราง 6 ทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ตัวแปร			ร้อยละของนักเรียนที่โกศคะแนนในระดับ					$\bar{x}$	s
			ทาง ๗						
			ดีที่สุด	ที่	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ดีที่สุด		
เพศ	ชาย	173	-	64.74	32.95	2.31	-	108.32	12.91
	หญิง	243	-	71.60	26.34	2.06	-	109.53	13.85
ความสนใจใน สมุดในห้องสมุด	3 ครั้งขึ้นไป	167	-	72.45	25.75	1.80	-	110.87	14.29
	ไม่ถึง 3 ครั้ง	249	-	61.85	36.95	1.20	-	107.77	12.70
แผนการเรียน	วิทยาศาสตร์	129	-	68.99	29.46	1.55	-	109.1860	16.29
	ศิลปะ-คณิตศาสตร์	156	-	62.82	34.61	2.56	-	107.8205	13.64
	ศิลปะ-ภาษา	131	-	66.41	33.59	-	-	109.5954	12.24
รวม			-	66.91	31.41	1.68	-	108.80	14.14

จากตาราง 6 แสดงว่า ทักษะที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ร้อยละ 66.91 อยู่ในระดับที่ รองลงไปร้อยละ 31.41 อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

4.1 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยแยกตามเพศ

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน

ตาราง 7 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพศชายและเพศหญิง

ค่าสถิติ	N	$\bar{x}$	s^2	t
ตัวแปร				
ชาย	173	33.89	32.21	2.90 *
หญิง	243	35.47	26.70	

$$df = 415 \quad \alpha = .05 \quad t = 1.960$$

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 โดยที่ค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย

4.2 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยแยกตามเพศ

สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน

ตาราง 8 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพศชาย และเพศหญิง

ค่าสถิติ	N	$\bar{x}$	s^2	t
ชาย	173	108.32	166.79	0.96
หญิง	243	109.59	191.96	

$$df = 415 \quad \alpha = .05 \quad t = 1.960$$

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

4.3 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสนใจในการใช้ห้องสมุดต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 นักเรียนที่มีความสนใจในการใช้ห้องสมุดต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง ๑ เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ และใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว

ค่าสถิติ	N	$\bar{x}$	s^2	t
ตัวแปร				
ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ	167	35.55	24.68	2.41*
ใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว	249	34.26	34.71	

$$df = 415 \quad \alpha = .05 \quad t = 1.960$$

จากตาราง ๑ แสดงว่าความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ และใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยที่ค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอสูงกว่านักเรียนที่ใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว

4.4 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 นักเรียนที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ และใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว

คาสติก	N	$\bar{x}$	s^2	t
ตัวแปร				
ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ	167	110.87	204.44	2.27 *
ใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว	249	107.77	161.29	

$$df = 415 \quad \alpha = .05 \quad t = 1.960$$

จากตาราง 10 แสดงว่า ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอและใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยที่ค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอสูงกว่านักเรียนที่ใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว

4.5 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแผนการเรียนต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 5 นักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ ศิลปะ-ภาษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	214.44	107.22	3.5165*
ภายในกลุ่ม	413	12531.52	30.49	

$$F_{.05} = 3.00$$

จากตาราง 11 แสดงว่า ความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-
ภาษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5
และเพื่อทดสอบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสามแผนการเรียนเป็นรายคู่ ผู้วิจัยใช้ค่า *q* - statistic เป็น
ค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏ ผลการเปรียบเทียบดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ค่า q - statistic ของความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษะระหว่าง
นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-ภาษา

แผนการเรียน	วิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ ศิลปะ-ภาษา			
	$\bar{x}$	35.8234	34.3141	34.2366
วิทยาศาสตร์	35.8234	—	3.1170 *	3.6028 *
ศิลปะ-คณิตศาสตร์	34.3141	—	—	0.1606
ศิลปะ-ภาษา	34.2366	—	—	—

$$q(2, \infty, .05 = 2.772)$$

$$q(3, \infty, .05 = 3.314)$$

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลปะ-คณิตศาสตร์และ
ศิลปะ-ภาษา มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษะแตกต่างกับแผนการเรียนวิทยาศาสตร์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์มีความรู้ความ
เข้าใจในอาชีพบรรณารักษะก็กว่านักเรียนแผนการเรียนศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-ภาษา
ส่วนนักเรียนแผนการเรียนศิลปะ-คณิตศาสตร์ กับศิลปะ-ภาษา มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพ
บรรณารักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.6 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ที่มีแผนการเรียนต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 6 นักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษะ
แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่
เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ ศิลปะ-ภาษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	251.77	125.89	0.63
ภายในกลุ่ม	413	82942.07	200.83	

$$F_{.05} = 3.00$$

จากตาราง 13 แสดงว่า ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-ภาษาแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ กับทัศนคติของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

สมมติฐานข้อที่ 7 ความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ มีความสัมพันธ์
ต่อกันทางบวก

ตาราง 14 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

N	ความรู้ความเข้าใจ		ทัศนคติ		ΣXY	r	t
	ΣX	ΣX^2	ΣY	ΣY^2			
416	14488	516860	45291	5011005	1583496	.1961	4.450 *

$$df\ 415 \quad \alpha\ .05 \quad t = 1.966$$

จากตาราง 14 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ กับทัศนคติ
ต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์กันทางบวก แต่เป็น
ความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และเมื่อทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้วพบว่า ความรู้
ความเข้าใจ กับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์มีสหสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ ตามตัวแปรด้านเพศ ความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุด และแผนการเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เฉพาะโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยสุ่มเขตการศึกษา 10 เขต ในเขตการศึกษาทั้งหมด 23 เขต แล้วสุ่มโรงเรียนมาเขตละ 1 โรงเรียน ได้จำนวนโรงเรียน 10 โรงเรียน เลือกศึกษาโรงเรียนละ 3 แผนการเรียน แผนการเรียนละ 20 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชายและหญิงทั้งหมด 600 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์และแบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 60 ข้อ ส่วนแบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพ

บรรณารักษ์ ผู้วิจัยศึกษาจากงานวิจัยของศรีสมร คุณากรบดินทร์ และสร้างชิ้นจำนวน 45 ข้อ แบบทดสอบและแบบสอบถามดังกล่าว ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน หาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทาง คำนวณบรรณารักษศาสตร์พิจารณาตัดสินหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น โดยที่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจได้ค่าความเชื่อมั่น .6734 แบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพ บรรณารักษ์ได้ค่าความเชื่อมั่น .9072

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพ บรรณารักษ์

1.1 ความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากกล่าวคือ นักเรียนจำนวน ร้อยละ 68.27 มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์อยู่ในระดับมาก นักเรียนจำนวน ร้อยละ 17.79 มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์ กล่าวคือ นักเรียนจำนวนร้อยละ 66.91 มี ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์อยู่ในระดับดี นักเรียนจำนวนร้อยละ 31.41 มีทัศนคติต่ออาชีพ บรรณารักษ์อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนจำนวนร้อยละ 1.68 มีทัศนคติต่ออาชีพ บรรณารักษ์อยู่ในระดับไม่ดี

2. เมื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพศชายและเพศหญิง พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของ นักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย

3. เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพศชายและเพศหญิง พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เมื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดสม่ำเสมอสูงกว่านักเรียนที่ใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว

5. เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดสม่ำเสมอสูงกว่านักเรียนที่ใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว

6. เมื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแผนการเรียนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-ภาษา มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่แล้วพบว่า นักเรียนที่เรียนศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-ภาษา มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ดีกว่านักเรียนแผนการเรียนศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-ภาษา ส่วนนักเรียนแผนการเรียนศิลปะ-คณิตศาสตร์ กับศิลปะ-ภาษา มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแผนการเรียนต่างกัน พบว่า นักเรียนทั้งสามแผนการเรียนมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8. การหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ กับทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ พบว่า ความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติดังกล่าวมีความสัมพันธ์ต่อกันทางบวก แต่เป็นความสัมพันธ์ที่มีต่อกันในระดับต่ำ (.1961) และเมื่อทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้ว พบว่า ความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติมีสหสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยส่วนรวมแล้วมีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ในระดับที่ กล่าวคือ นักเรียนจำนวนร้อยละ 68.27 มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก และนักเรียนจำนวนร้อยละ 17.79 มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ทางด้านทัศนคติ นักเรียนจำนวนร้อยละ 66.91 มีทัศนคติอยู่ในระดับดี นักเรียนจำนวนร้อยละ 31.41 มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนจำนวนร้อยละ 1.68 มีทัศนคติไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าที่สำคัญของนักเรียนในวงการศึกษา มีผู้เห็นความสำคัญของห้องสมุดมากขึ้น และการดำเนินงานห้องสมุดจะเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับบรรณารักษ์ การเห็นความสำคัญของห้องสมุดอย่างแท้จริง ไร้อผลถ้าไม่เห็นความสำคัญของบรรณารักษ์ด้วย การเห็นความสำคัญเช่นนี้ทำให้อาชีพบรรณารักษ์เป็นที่รู้จัก และเป็นที่เข้าใจกันมากขึ้นในกลุ่มนักเรียน ทางด้านทัศนคติ การที่นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์ อาจเป็นผลอันสืบเนื่องมาจากการที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีตามไปด้วย ทั้งนี้ ถ้าบุคคลมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเป็นอย่างดี ก็มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องนั้นไปด้วย (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 62 - 63)

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 3 ด้าน

2.1 เพศ ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทางด้านเพศ พบว่า ในด้านความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 และโดยที่คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนหญิงจึงมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพนี้ดีกว่านักเรียนชายทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนชายไม่มีใครสนใจอาชีพนี้จริงจัง และอาจมีความคิดว่าเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และงานบรรณารักษ์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ งานประจำวันต้องวนเวียนอยู่กับหนังสือและทำงานอยู่ประจำที่ภายในห้องสมุดเสียเป็นส่วนใหญ่ เพศชายมักพบว่า เป็นเพศที่มีความคล่องตัว ชอบการเปลี่ยนแปลงทั้งงานประจำวันและสถานที่ทำงาน ส่วนเพศหญิง เป็นเพศที่ได้รับการปลูกฝังและการอบรมให้เรียบร้อยนอบนวล ความคล่องตัวจึงมีน้อยกว่าเพศชาย จึงมีแนวโน้มว่าเพศหญิงน่าจะชอบทำงานอยู่กับที่ประจำมากกว่าที่จะชอบให้มีการเปลี่ยนแปลง อีกประการเพศหญิงส่วนใหญ่มีความอดทนและมีนิสัยชอบศึกษาค้นคว้าเรื่องละเอียดลึกซึ้งมากกว่าเพศชาย งานบรรณารักษ์เป็นงานละเอียดลึกซึ้ง เพศชายส่วนใหญ่อาจไม่ชอบ ไม่สนใจเท่ากับเพศหญิง การที่บุคคลมีความสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมทำให้เกิดความคิดที่จะศึกษาหาความรู้ในเรื่องนั้น ถ้าไม่สนใจหรือไม่ชอบความรู้ความเข้าใจก็ไม่เกิด (ดวงเดือน พันธุพนาวิน 2518 : อิศำเนา) ทว่าองเดียวกัน เพศชายอาจมีแนวโน้มว่าไม่สนใจในอาชีพบรรณารักษ์ ตรงข้ามกับเพศหญิงซึ่งอาจมีแนวโน้มว่าสนใจและชอบ ความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นในเพศชาย และเพศหญิงจึงแตกต่างกัน

สำหรับในด้านทัศนคติของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า ปัจจุบันนี้วิชาการใช้ห้องสมุดได้รับการบรรจุลงไว้ในหลักสูตร นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน ความรู้สึกต่อสิ่งเหล่านี้เป็นไปได้เท่ากัน การที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพ

บรรณารักษ์ไม่แตกต่างกันจึงเป็นไปได้ เพราะความรู้สึกรักการศึกษานักเรียนทุกคนคล้ายคลึงกันได้ ถ้าได้รับข้อมูลที่เท่าเทียมกัน

2.2 ความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุด ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกันพบว่า ในด้านความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว นักเรียนที่ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอจึงมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ดีกว่านักเรียนที่ใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการเข้าห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอทำให้นักเรียนมีโอกาสได้รู้จักบรรณารักษ์มากกว่าผู้ที่เข้าใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว นักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดบ่อยครั้งไม่ว่าจะเข้าไปยืมหรือคืนหนังสือ อ่านหนังสือคืนควา หรือเพื่อพักผ่อนยังมีโอกาสได้พบเห็นรู้จักบรรณารักษ์บ้าง ยิ่งถ้าได้มีโอกาสพูดคุยซักถาม จะยิ่งทำให้เป็นผู้ได้เปรียบการได้เห็นการท างานของบรรณารักษ์ย่อมมีมากกว่านักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อยครั้ง อีกประการนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดสม่ำเสมอ แสดงว่ามีความสนใจและชอบการค้นคว้า และอ่านหนังสือในห้องสมุด ส่วนนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว มีแนวโน้มว่าไม่สนใจไม่ชอบการค้นคว้า ความห่างเหินจึงมีมาก การมีโอกาสได้ใกล้ชิดสิ่งใดมากย่อมทำให้มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้นมาก เหมือนการฝึกฝนท างาน ถ้าหมั่นเพียรท อดสิ่งนั้นเสมอโอกาสที่จะเข้าใจก็มีมาก ผู้ที่ไม่หมั่นเพียรท อดสิ่งใดโอกาสจะรู้และเข้าใจน้อยก็ย่อมมี

ทางานทัศนคติ พบว่า นักเรียนที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกันมีทัศนคติต่างกัน โดยที่คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เป็นผลต่อเนื่องมาจากความรู้ความเข้าใจที่พบ ว่า แตกต่างกันไปสำหรับนักเรียนที่มีความสม่ำเสมอต่างกัน สิ่งที่ตามมาคือทัศนคติจะแตกต่างกันไปด้วย ทัศนคติเกิดขึ้นได้เพราะนักเรียนมีการเรียนรู้ การที่บุคคลมีแนวโน้มที่จะเข้าหาสิ่งใดมากเป็นเพราะมีความสนใจ หรือชอบท อดสิ่งนั้น ลักษณะเช่นนี้เป็นเรื่องของจิตใจที่แปรออกมาในรูปของพฤติกรรม เมื่อสนใจหรือชอบแล้วก็จะศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ผลที่ตามมาจากรู้ความ

เข้าใจคือทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ท่านเองเดียวกันถ้าไม่สนใจหรือไม่ชอบความรู้ความเข้าใจก็มีน้อย ทัศนคติที่ดีมากก็ไม่ดี (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 64) จึงส่งผลให้นักเรียนที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีทัศนคติที่ต่างกันต่ออาชีพบรรณารักษ์

2.3 แผนการเรียน ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 5 เหตุผลที่นักเรียนที่เลือกเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-ภาษา มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่เรียนวิทยาศาสตร์เน้นทางด้านวิชาการมากกว่า ผู้ที่เลือกเรียนทางด้านศิลปะ การหาข้อเท็จจริง (fact) มาสนับสนุนอาจมีมากกว่าทางด้านศิลปะนอกเหนือจากค้นพบข้อเท็จจริงจากการทดลองด้วยตนเอง การค้นคว้าจากตำรามีส่วนช่วยได้มาก ส่วนผู้ที่เรียนทางด้านศิลปะทั้งสองสาขา ก็มีใช้ว่าจะไม่ค่อยอาศัยตำราจากห้องสมุดเท่าการค้นคว้าในแง่ของข้อเท็จจริงมีน้อยกว่า ทั้งได้กล่าวแล้วว่า การมีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดมากกว่ามี โอกาสได้รู้จักและเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์มากกว่า ดังนั้น ผลการศึกษานี้จึงพบว่า นักเรียนทั้งสามแผนการเรียนมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทั้งสามกลุ่มเป็นรายคู่ ปรากฏว่า นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างจากนักเรียนแผนการเรียนศิลปะ-คณิตศาสตร์ และศิลปะ-ภาษา ส่วนนักเรียนที่เลือกเรียนศิลปะทั้งสองสาขา มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเลือกเรียนแผนการเรียนทางด้านศิลปะด้วยกัน แนวทางในการศึกษาลักษณะคล้ายกัน ความแตกต่างทางด้านความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์จึงไม่มี

ทางด้านทัศนคติ พบว่า นักเรียนทั้งสามแผนการเรียนมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนทั้งสามกลุ่มได้รับการจากห้องสมุดที่มีมาตรฐานเดียวกันตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ มีบรรณารักษ์ที่มีวิชาความรู้เฉพาะทางบรรณารักษ์เหมือนกัน การได้รับการที่ดีย่อมมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคล

ที่ให้บริการ ทักษะที่คัดลอกอาชีพย่อมเกิดขึ้นด้วย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลของการศึกษาข้อนี้สอดคล้องกับทางด้านจิตวิทยาทัศนคติที่ว่า บุคคลที่สนใจหรือชอบสิ่งใดเรื่องใดก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาสิ่งนั้นมาก ในทางตรงข้ามถ้าสนใจหรือชอบเรื่องใดน้อย ก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาสิ่งนั้นน้อยหรือเลี่ยงที่จะเข้าหา ถ้าสนใจเข้าหาเรื่องที่ชอบแล้ว ความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นย่อมเกิดขึ้นทัศนคติที่ดีก็เกิดตามมา ส่วนคนที่ไม่สนใจไม่ชอบทัศนคติก็จะไม่มีความรู้ความเข้าใจก็ไม่มี ดังนั้น เมื่อนักเรียนสนใจในอาชีพบรรณารักษ์ก็จะมีทั้งความรู้และทัศนคติตามกันไป ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ในการศึกษาค้นพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก แต่เป็นความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ คือค่าความสัมพันธ์ $(r) = .1961$ ถ้าจากคะแนนของแบบทดสอบ และแบบสอบถาม พบว่า คะแนนแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจต่ำกว่าคะแนนแบบสอบถามทัศนคติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะทัศนคติมิได้เกิดจากการมีความรู้ความเข้าใจเพียงอย่างเดียว ทัศนคติเกิดขึ้นได้จากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น ประสบการณ์เฉพาะอย่าง การได้ติดต่อกับข่าวสารกับบุคคลอื่น การเลียนแบบบุคคลอื่น และเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากสถาบัน (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 64 - 65) นักเรียนอาจจะมีประสบการณ์ที่ดีในการติดต่อกับบรรณารักษ์ ก็จะมีความรู้ลึกซึ้งชอบบรรณารักษ์ และสนใจอาชีพบรรณารักษ์ด้วย แม้ว่าจะมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพนั้นน้อยก็ตาม นอกจากนั้นนักเรียนอาจจะมีเห็นว่าบุคคลที่ตนยกย่องเคารพนับถือและเชื่อฟัง เช่น ครู อาจารย์ มีความรู้ลึกซึ้งต่ออาชีพบรรณารักษ์ในทางที่ดี นักเรียนก็จะยอมรับความรู้ลึกซึ้งนั้นตามไปด้วย ขบวนการเกิดทัศนคติโดยวิธีนี้เกิดขึ้นโดยที่โดยมองเห็นคนที่เคารพยกย่องปฏิบัติอย่างไร ก็จะแปลความหมายของการปฏิบัตินั้นในรูปของความเชื่อทัศนคติซึ่งมาจากการปฏิบัติของเขา และจะยอมรับความรู้ลึกซึ้งความเชื่อที่เขาคิดว่าคนที่เคารพนับถือนั้น ๆ มี (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 64)

ข้อเสนอแนะ

สำหรับผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และอาจารย์ฝ่ายแนะแนว

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรเล็งเห็นความสำคัญของห้องสมุดว่ามีคือนักเรียนทุกระดับชั้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด ไม่ว่าเพื่อการศึกษาค้นคว้า หรือเพื่อการพักผ่อน เพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้ห้องสมุด และสิ่งสำคัญที่ตามมาคือ รู้จักบรรณารักษ์ และอาชีพบรรณารักษ์ และรู้ไปถึงงานในหน้าที่บรรณารักษ์

2. ควรวางแผนทางให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยกับห้องสมุด และบรรณารักษ์ตั้งแต่การศึกษาระดับต้น เพื่อเป็นแนวทางให้เข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์มากยิ่งขึ้น เมื่อศึกษาในระดับมัธยมปลายที่กำลังจะเลือกศึกษาต่อเพื่อประกอบอาชีพ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันว่าอาชีพบรรณารักษ์เป็นอาชีพที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะ ไม่ใช่ใครก็ทำได้ และงานบรรณารักษ์เป็นงานวิชาการไม่ใช่งานธุรการ

3. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนควรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านบรรณารักษ์โดยตรง และปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้องครบถ้วนตามหลักวิชา เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอันดีต่ออาชีพบรรณารักษ์

4. สำหรับอาจารย์ฝ่ายแนะแนว ควรให้ความสำคัญแก่อาชีพบรรณารักษ์เท่าเทียมอาชีพอื่น ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านี้

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. กลุ่มตัวอย่าง ควรขยายกลุ่มตัวอย่างโดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนในกรุงเทพมหานคร กับนักเรียนในจังหวัดต่าง ๆ หรือศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนสายสามัญ กับสายอาชีพ

2. ตัวแปร ควรเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและทัศนคติในเรื่องนี้ด้วยตัวแปรอื่นที่แตกต่างออกไป เช่น อาชีพบิดามารดา ถิ่นที่อยู่ ผลการเรียน

3. ควรศึกษาถึงสิ่งที่เขานำมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่ออาชีพ
บรรณารักษ์
4. ควรมีการศึกษาระยะยาวว่า นักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติในเรื่องนี้ทั้งทางบวกและทางลบ มีพฤติกรรมหรือทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
5. ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลในเรื่องความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่ออาชีพ
บรรณารักษ์อย่างน้อย 3 ปีต่อครั้ง เพราะทัศนคติของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงได้ จะคงทน
ถาวรในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤตยา อาชวนิจกุล ความรู้และทัศนคติของเยาวชนไทยเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 83 หน้า อักสาเนา
- การฝึกหัดครู, กรม หลักสูตรการฝึกหัดครู สภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 กรมการฝึกหัดครู 2520, 85 หน้า
- ขอนแก่น, มหาวิทยาลัย คู่มือนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2522 - 2523 ม.ป.ท., 2522, 35 หน้า
- จรรยา มิสินทร์ พจนานุกรมการศึกษา โรงพิมพ์วัฒนาพานิช 2505, 625 หน้า
- จารุวรรณ สินธุโสภณ รายงานการสำรวจความต้องการบรรณารักษ์ในหน่วยงานวิชาเฉพาะ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2520, 60 หน้า
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ฉบับปรับปรุงใหม่ เริ่มใช้ปีการศึกษา 2520 ม.ป.ท., 2520 อักสาเนา
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน "เราควรจะเป็นไฉนหรือไม่หนอ" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 20 : 37 - 38, 8 มกราคม 2521
- ชม ภูมิภาค จิตวิทยาการเรียนการสอน ไทยวัฒนาพานิช 2516, 238 หน้า
- ชุติมา สัจจานันท์ การสำรวจสถานภาพการทำงานของบัณฑิต (ปีการศึกษา 2502 - 2516) และมหาบัณฑิต (ปีการศึกษา 2507 - 2516) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 218 หน้า อักสาเนา
- เชิดศักดิ์ ไชวสินธุ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 132 หน้า

ทองก้อน พันธมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น
สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก 2518, 136 หน้า

ธีรวิทย์ ประทุมพรรัตน์ การจัดและให้บริการสนเทศ (Information Service)
สงขลา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2521,
200 หน้า

นวลจันทร์ หิมวงศ์ การเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของครูที่เป็นครูแล้วกับนิสิต
ฝึกหัดครู วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2511, 65 หน้า
อค์สำเนา

นนทนา เปือกม่ง บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2514,
241 หน้า

นนทา วิฑูรย์ศักดิ์ "หลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาตรี" เอกสาร
ประกอบการประชุมวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 15 - 17 มกราคม 2524 2524,
1 เล่ม อค์สำเนา

นนทิกา แยมสรวล รายการผลการวิจัยเรื่องการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 5 ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2524, 309 หน้า

น้าเพ็ญ ไรจนปรีชา "หลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี" เอกสาร
ประกอบการประชุมวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 15 - 17 มกราคม 2524,
1 เล่ม อค์สำเนา

บุญเรือน จันทศรีคำ การศึกษาปัญหา ความคิดเห็น และความต้องการของครูและ
นักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนมัธยมแบบประสม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2518, 81 หน้า อค์สำเนา

บุญศรี ไพรัตน์ "การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ"

บรรณศาสตร์ 2(4) : 39 - 65 ตุลาคม 2522

ประคอง กรวรรณสูตร สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ บรรณกิจ 2525, 344 หน้า

ประจักษ์ กือเจริญ การคาดคะเนความต้องการบรรณารักษ์ของสมาคมมหาวิทยาลัยใน

ประเทศไทย ระหว่างปีการศึกษา 2520 - 2524 ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 61 หน้า อักสำเนา

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย

ไทยวัฒนาพานิช 2520, 143 หน้า

ปราโมทย์ กระจุก "หลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาตรี" เอกสาร

ประกอบการประชุมวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะ

อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 15 - 17 มกราคม

2524 2524 1 เล่ม อักสำเนา

พัชรวิ มามณี "การจำแนกตำแหน่งและหน้าที่ของบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

อิสลินอยล์" ห้องสมุด 18(3) : 279 - 282 พฤษภาคม - มิถุนายน 2517

ไพโรจน์ ชลารักษ์ ภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในทัศนะของบุคลากร

และนักศึกษาวิทยาลัยครู ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2519, 80 หน้า อักสำเนา

รอง เจริญศิริ "บริการแนะแนวอาชีพของกรมแรงงาน" แนะแนว 2 : 57

ตุลาคม 2516 - มกราคม 2517

รัฐจวน อินทรกำแหง "บรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์ อนาคต" ธรรมศาสตร์

1(1) : 92 - 100 มิถุนายน 2514

_____. การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2517,

135 หน้า

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ พุทธศักราช

2520 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520, 82 หน้า

วัชร ทรัพย์มี การแนะแนวอาชีพ คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523,
136 หน้า

วิวัฒน์ชัย อัยยีนยง ทัศนคติที่คัดค้านการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร
ของนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา
2518 - 2519 ถึง 2520 - 2521 วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2521, 95 หน้า อักสาเนา

ศรีสมร คุณากรบดินทร์ เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญา กับบรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู
ปริญญาโท ฤค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524,
92(5) หน้า อักสาเนา

ศิริชัย กาญจนวาสี ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 48 หน้า อักสาเนา

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ กองวิจัยการศึกษา คู่มือตรวจสอบความสนใจใน
อาชีพ ม.ป.พ. 28 หน้า

สังศรี ชมภูวงศ์ รายงานการวิจัยเรื่องทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่มีต่อวิชาชีพครู
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช 2524, 29 หน้า

สวัสดิ์ เรื่องฉาย "ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเลือกอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3" แนะแนว 10(43) : 61 - 82 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2519

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร แนะแนวทางการศึกษาต่อ และเลือกอาชีพสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3, 5, 6 เจ้าหน้าที่แนะแนว ปลูกครองนักเรียน และผู้บริหาร
การศึกษาทุกระดับ โรงพิมพ์ประเสริฐการพิมพ์ 2515, 527 หน้า

สุขุม เฉลยทรัพย์ การคาดคะเนความต้องการครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนระดับ
ประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษา กับความสามารถในการผลิตครูบรรณารักษ์
ของกรมการฝึกหัดครู ระหว่างปี พ.ศ. 2519 - 2524 วิทยานิพนธ์ ฤค.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 75 หน้า อักสาเนา

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ "การศึกษาวិชาบบรรณารักษศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย"

บรรณารักษ์ 2509 : 1 - 24, 2510

_____. "20 ปีของแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ใน บรรณารักษ์ 20 หน้า 1 - 15 แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518

เสรี ทองพันธ์ บทบาทที่ปฏิบัติจริง และที่คาดหวังของครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูบรรณารักษ์ ครู และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 3 กรุงเทพมหานคร ปรินูญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2506, 206(5) หน้า อักสำเนา

เสาวภา ชีระประทีป เครื่องมือการวิจัยทางสังคมศาสตร์ กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524, 131 หน้า

อนันต์ ศรีโสภา การวัดและประเมินผลการศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2520, 251 หน้า

อรรณพ ประคองเวช การสำรวจปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 6 ปรินูญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 55 หน้า อักสำเนา

อัมพร บัณฑิต และ นนทนา เบื้องหลัง การจัดและบริหารงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2516, 500 หน้า

อารี รั้งสียกฤษฎ์ เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ. และ ป.ป. ปีการศึกษา 2513 ปรินูญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2513, 57 หน้า อักสำเนา

Anderson, Carolyn Joyce. "Role Expectation of the High School Librarian as Perceived by Librarians, Principals and Teachers," Dissertation Abstracts International. 27(6) : 1846 - A, December, 1966.

Berry, June. "A Comparative Analysis of Ratings of Library Concepts Given by College Freshmen and those given by Librarians," in Library Science Dissertation 1952 - 1972. p. 175, Colorado, Libraries Unlimited, Inc., 1974.

- Best, John W. Research in Education. 2nd. ed., New Jersey, Prentice-Hall, 1970. 399 p.
- Bloch, U. and T. Bloch. "Occupational Perceptions of Librarians by High School Students," Library Quarterly. 51(3) : 292 - 300, July 1981.
- Bucher, Katherine Toth. "Role Expectations Held by Professional School Personel for the Role of the School Library Media Specialist," Dissertation Abstracts International. 34 : 2467 - A, November, 1976.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. New York, McGraw-Hill, 1976. 529 p.
- Foster, Charles R. Psychology for Life Today. Chicago, American Technical Society, 1961. 430 p.
- Guildford, J.P. Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York, McGraw-Hill, 1965. 605 p.
- Hernon, Peter and Maureen Fastine. "Student Perceptions of Academic Librarians," College & Research Libraries. 38(3) : 129 - 139, March 1977.
- Hutchins, F.G.B. Librarianship : A Short Manual with Reference to Developing Countries. Kuala Lumpur, Oxford University Press, 1966. 133 p.
- Lindquist, E.F. Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education. Boston, Houghton Mifflin, 1956. 393 p.
- McNemar, Suinn. Psychological Statistics. 4th ed., New York, John Wiley and Sons, 1969. 529 p.
- Olson, Lowell Ellis. "Teacher, Principals, Librarians' Perceptions of the School Librarian's Role," Dissertation Abstracts International. 27(6) : 1846 - A, December, 1966.
- Thai Library Association "Library Education and Training in Thailand," in Conference of S.E. Asia Libraries held at the University of Singapore on 14th August, 1970. Singapore : 125, 1975.

Thornton, Luanne. "A Scale to Measure Librarians' Attitudes Towards Librarianship," Journal of Education for Librarianship. 4 : 15 - 25, Summer, 1963.

Wallace, Sarah Leslie. So You Want to be a Librarian. New York, Harper & Row, 1963. 190 p.

การคำนวณ

ภาคผนวก ก.

- ค่าอ่านาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจใน
อาชีพบรรณารักษ์
- ค่าอ่านาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์
- ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในอาชีพ
บรรณารักษ์
- ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

ตาราง แสดงค่าอ่านจําแนกรายข้อของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	ค่าอ่านจําแนก	ข้อที่	ค่าอ่านจําแนก
1	12.50	21	5.57
2	3.75	22	4.55
3	7.02	23	5.26
4	6.06	24	6.16
5	8.76	25	10.18
6	9.87	26	11.35
7	4.07	27	5.30
8	4.07	28	10.10
9	11.10	29	7.06
10	9.07	30	6.18
11	7.88	31	10.34
12	3.98	32	4.25
13	9.46	33	5.05
14	3.22	34	5.82
15	7.46	35	7.17
16	2.21	36	6.73
17	12.32	37	7.73
18	2.62	38	9.66
19	6.93	39	4.62
20	6.26	40	11.52

ข้อที่	ค่าอ่านาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอ่านาจจำแนก
41	9.87	46	5.69
42	4.55	47	5.46
43	12.79	48	4.25
44	8.76	49	7.32
45	11.79	50	10.22

ตาราง แสดงค่าอ่านน้ำหนักรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	ค่าอ่านน้ำหนัก	ข้อที่	ค่าอ่านน้ำหนัก
1	4.37	16	4.02
2	4.17	17	5.67
3	3.70	18	3.53
4	3.31	19	5.60
5	4.02	20	4.46
6	4.56	21	4.80
7	4.01	22	3.87
8	4.87	23	4.69
9	5.67	24	4.17
10	3.58	25	4.41
11	3.96	26	4.12
12	3.31	27	4.25
13	7.17	28	6.14
14	5.33	29	4.45
15	5.05	30	4.98

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์

$$\begin{aligned}
 Kr_{21} &= \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\bar{X} (K - \bar{X})}{KS^2} \right] \\
 &= \frac{50}{50-1} \left[1 - \frac{34.91(50-34.91)}{50 \times 30.96} \right] \\
 &= 1.02 \left[1 - \frac{526.79}{1548} \right] \\
 &= 1.02 [.66] \\
 &= .6734
 \end{aligned}$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

$$\begin{aligned}
 &sk = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{s_{x1}^2}{s_{xt}^2} \right] \\
 &= \frac{30}{30-1} \left[1 - \frac{27.29}{221.83} \right] \\
 &= \frac{30}{29} [1 - 0.123] \\
 &= 1.034 \times .877 \\
 &= .9072
 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข.

- แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจและแบบสอบถามทัศนคติ
ต่ออาชีพบรรณารักษ์

ที่ ทม 1007/0868

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชันวาคม 2527

เรื่อง รับรองนิติน

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวอรพินทร์ หิรัญ เป็นนิตินระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิตินผู้นี้กำลังอยู่ในระหว่างเตรียมการทำปริญญานิพนธ์ และมีความประสงค์จะติดต่อ เพื่อขอความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า เรื่อง "ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ออาชีพบรรณารักษ์" ทั้งนี้ ขอนำแบบทดสอบและแบบสอบถามไปทดสอบ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในระหว่างวันที่ 2 - 15 มกราคม 2528 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และ ขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่จะโปรดให้แก่นิตินผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางวชิรญา บัวศรี)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ออาชีพบรรณารักษ์

การตอบแบบสอบถามนั้น โปรดตอบทุกข้อ ซึ่งจะแบ่งเป็นสามตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อบ่งชี้ความต้องการทราบความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของท่านที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ ข้อมูลที่ได้จากคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะทำให้ทราบแนวทางในการชี้แนะการเลือกศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ อันจะเป็นผลดีต่อการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต นอกจากนั้น ยังเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานบรรณารักษ์ให้ดียิ่งขึ้น จึงขอให้ท่านพิจารณาแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียดถี่ถ้วนและตอบอย่าง จริงใจที่สุด คำตอบของท่านจะไม่เข้าไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ท่าน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว

คำสั่ง ให้ขีดเครื่องหมาย X ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับรายละเอียดส่วนตัวของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. ความสม่ำเสมอในการ ☐ ใช้ห้องสมุดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป
ใช้ห้องสมุด ☐ ก่อสัปดาห์

☐ ใช้ห้องสมุดไม่ถึง 3 ครั้งต่อสัปดาห์

3. แผนการเรียน

☐ กลุ่มวิทยาศาสตร์

☐ กลุ่มศิลปะ-คณิตศาสตร์

☐ กลุ่มศิลปะ-ภาษา

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์

คำสั่ง คำถามต่อไปนี้ เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ของท่าน ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามโดยอ่านข้อคำถามอย่างละเอียดถี่ถ้วน และตอบแบบสอบถามตามความเข้าใจของท่าน โดยขีดเครื่องหมาย X ลงใน ☐ ใช่ หรือ ☐ ไม่ใช่ ของใดข้อหนึ่งเพียงข้อเดียว

	ใช่	ไม่ใช่
1. วิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการดูแลรักษาหนังสือให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	☐	☐
2. การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์สามารถศึกษาได้ทั้งในวิทยาลัยครูและในมหาวิทยาลัย	☐	☐
3. ในวิทยาลัยครูมีการเปิดสอนหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ทั้งระดับอนุปริญญาถึงระดับปริญญา	☐	☐
4. วิทยาลัยครูที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยขณะนี้อยู่หลายแห่งทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	☐	☐
5. มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยขณะนี้เฉพาะที่มหาวิทยาลัยที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร	☐	☐
6. มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกระดับปริญญาตรี มีแห่งเดียว คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	☐	☐
7. การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรีใช้เวลาในการศึกษาคามหลักสูตรเท่ากับปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ คือ 4 ปี	☐	☐
8. วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรจะเปิดทำการสอนเช่นเดียวกับที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษาหน้า	☐	☐

	ใช่	ไม่ใช่
9. ในปัจจุบันการศึกษาวชิราภรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท ยังไม่มีมหาวิทยาลัยแห่งใดเปิดทำการสอน	☐	☐
10. หลักใหญ่ของการศึกษาวชิราภรรณารักษศาสตร์ คือเรียนเพื่อให้ สามารถจัดหนังสือเข้าห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง	☐	☐
11. การศึกษาวชิราภรรณารักษศาสตร์ควรมีการฝึกงานเพื่อให้เกิด ประสบการณ์ตรงเหมือนวิชาชีพแพทยศาสตร์	☐	☐
12. ลักษณะวิชาภรรณารักษศาสตร์เมื่อจัดเข้าสังกัดในกลุ่มคณะวิชา ควรจัดไว้ในคณะมนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ หรืออักษรศาสตร์	☐	☐
13. วิชาภรรณารักษศาสตร์ควรมีการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	☐	☐
14. ผู้สนใจจะศึกษาวชิราภรรณารักษศาสตร์ควรเป็นผู้ที่ชอบการศึกษา คนควา	☐	☐
15. ถ้ายากเรียนวิชาภรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรี สามารถเลือกเรียนได้ทุกมหาวิทยาลัย	☐	☐
16. วิชาชีพภรรณารักษศาสตร์รับเฉพาะผู้หญิงเข้าศึกษา	☐	☐
17. ผู้ที่เรียนวิชาภรรณารักษศาสตร์ เหนาะที่จะไปเป็นครูภรรณารักษ ในโรงเรียน	☐	☐
18. ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นภรรณารักษในห้องสมุดโรงเรียน ควรมีวุฒิอย่างต่ำ คือ ปริญญาตรีทางภรรณารักษศาสตร์	☐	☐
19. ผู้ที่ไม่ได้เรียนวิชาภรรณารักษศาสตร์ สามารถเป็นภรรณารักษใน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้ ถ้าเป็นผู้ที่รักการอ่าน ชอบการค้นคว้า	☐	☐
20. ผู้ที่จะมาเป็นภรรณารักษควรมีระดับสติปัญญาค่อนข้างดี มีผลการเรียน ในวิชาสามัญอยู่ในระดับเหนือปานกลาง	☐	☐

	ใช่	ไม่ใช่
21. บุคลิกลักษณะที่ดีของบรรณารักษ์คือ ความเคร่งขรึม น่า ยำเกรง	☐	☐
22. บรรณารักษ์เป็นคนรักสันโดษ ไม่สนใจสังคม ทำแค่งาน	☐	☐
23. บรรณารักษ์ทุกคนต้องเป็นครู	☐	☐
24. ผู้ที่ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์แล้วไม่จำเป็นต้องเป็นบรรณารักษ์ ประกอบอาชีพใด ๆ ก็ได้ จะประสบความสำเร็จกว่าประกอบ อาชีพบรรณารักษ์	☐	☐
25. งานที่สำคัญของบรรณารักษ์คือ การหาหนังสือเข้ามาไว้ใน ห้องสมุดให้มากที่สุด เพื่อบริการแก่ผู้ใช้	☐	☐
26. คนที่ทำงานในห้องสมุดทุกคน คือบรรณารักษ์	☐	☐
27. บรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ บริการแก่ครู อาจารย์ เป็นอันดับแรก รองลงไปคือ นักเรียน นิสิต นักศึกษา	☐	☐
28. ห้องสมุดโรงเรียนที่ไม่มีบรรณารักษ์ สามารถจัดใครก็ได้เป็น บรรณารักษ์	☐	☐
29. เสminห้องสมุดสามารถเลื่อนขึ้นเป็นบรรณารักษ์ได้โดยไม่ต้อง ศึกษาต่อ เพราะมีประสบการณ์อยู่แล้ว	☐	☐
30. บรรณารักษ์ที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีความรู้ทั้งทาง ด้านเทคนิค เฉพาะทางบรรณารักษศาสตร์ และวิชาการทั่วไป	☐	☐
31. ถ้าเป็นผู้ที่รอบรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ แต่ไม่มีความรู้ทาง บรรณารักษศาสตร์ สามารถเป็นบรรณารักษ์ที่ดีได้	☐	☐
32. งานพิมพ์ของบัตรรายการ บัตรรายการ บัตรหนังสือ เป็นงาน เทคนิคเฉพาะ ต้องทำโดยบรรณารักษ์	☐	☐

	ใช่	ไม่ใช่
33. งานบรรณารักษ์ของการผู้ที่เขียนหนังสือเอง	☐	☐
34. บรรณารักษ์ต้องเป็นบรรณาธิการด้วย	☐	☐
35. งานของเสมียนห้องสมุดคือ พิมพ์ดีด จัดหนังสือชั้นชั้น เป็นต้น	☐	☐
36. นักเรียนช่วยงานในห้องสมุดเมื่อเรียนจบแล้ว เป็นบรรณารักษ์ได้	☐	☐
37. ถ้าจบการศึกษาทางค่านบรรณารักษศาสตร์ สามารถประกอบอาชีพ
บรรณารักษ์ได้ทั้งในหน่วยงานรัฐบาล เอกชน และงานส่วนตัว	☐	☐
38. ตำแหน่งงานบรรณารักษนั้น ถ้าเป็นหน่วยงานราชการก็มีศักดิ์ศรี
เหมือนข้าราชการอื่น ๆ	☐	☐
39. ถ้าเปรียบเทียบตำแหน่งบรรณารักษ์กับตำแหน่งอื่น ๆ บรรณารักษ์
มีโอกาสก้าวหน้าน้อยกว่า	☐	☐
40. ผลผลิตของงานบรรณารักษ์คือ การที่บรรณารักษ์สามารถเขียน
หนังสือเป็นเล่ม ๆ ได้	☐	☐
41. ผู้ที่จบปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์ ถ้ารับราชการจะได้รับ
เงินเดือนขั้นแรกเท่ากับผู้ที่จบปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ ที่ใช้เวลา
เรียนเท่ากัน	☐	☐
42. บรรณารักษ์สามารถเลื่อนขึ้นเงินเดือนได้เรื่อย ๆ ตามลำดับขั้น	☐	☐
43. การเลื่อนขึ้นเงินเดือน 2 ขั้น สำหรับบรรณารักษนั้น มีโอกาส
น้อยกว่าอาชีพอื่น ๆ	☐	☐
44. ผู้รับราชการในตำแหน่งบรรณารักษ์จะได้รับสวัสดิการต่าง ๆ
เช่นเดียวกับข้าราชการอื่น ๆ	☐	☐
45. การปฏิบัติงานของบรรณารักษ์หนักไปในทางใช้กำลังกาย
มากกว่าอาชีพอื่น ๆ	☐	☐

	ใช่	ไม่ใช่
46. อาชีพบรรณารักษ์เป็นอาชีพที่ให้อ่านายให้ประกอบอาชีพ
สามารถพัฒนาความรู้ได้มาก เพราะอยู่ใกล้แหล่งค้นคว้า	☐	☐
47. ผลงานของบรรณารักษ์ให้ประโยชน์ เฉพาะบุคคลมากกว่า
ส่วนรวม	☐	☐
48. อาชีพบรรณารักษ์มีสมาคมวิชาชีพทางบรรณารักษ์คอยช่วยเหลือ
แนะนำและรักษามาตรประโยชน์	☐	☐
49. ถ้าศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์แล้ว ไม่มีโอกาสได้ทำงาน
ทางด้านบรรณารักษ์ ท่านไม่สามารถทำงานอื่นได้อีก	☐	☐
50. งานบรรณารักษ์เกี่ยวข้องกับหนังสือ ผู้ประกอบอาชีพ
บรรณารักษ์ ต้องเป็นคนรักหนังสือ รู้จักหนังสือทุกเล่ม	☐	☐

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

คำสั่ง แบบสอบถามตอนนี้ไม่มีข้อใด ถูกหรือผิด ผู้ตอบแต่ละคนจะตอบ
แตกต่างกันไปตามความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์เฉพาะตัว
ขอให้ท่านอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ว่าท่านเห็นด้วยมากน้อย
เพียงใด หรือไม่เห็นด้วยมากน้อยเพียงใด หรือไม่แน่ใจ แล้วเลือก
ตอบ ตามความรู้สึกจากใจจริงของท่าน และโปรดตอบทุกข้อ วิธี
ตอบให้ขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน
โดยในแต่ละข้อ โปรดตัดสินใจอย่างแน่ชัด คือ ขีดเพียงช่องเดียว
มิฉะนั้นจะนำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้เลย ถ้าไม่เข้าใจคำสั่งให้ถามได้

ลำดับที่	อาชีพบรรณารักษ์เป็น อาชีพที่	ควาบริสุทธิ์	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1.	ทำให้ผู้ประกอบอาชีพเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์						
2.	ไม่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพมีความคิดริเริ่ม						
3.	ต้องมีความเชื่อมั่นสูง						
4.	ทำให้ผู้ประกอบอาชีพเป็นคนมีความรอบตัว						
5.	ได้รู้จักคนหลากหลายวงการ						
6.	ได้ทำงานหลาย ๆ อย่างไม่จำเจ						
7.	ไม่ค่อยมีบทบาทในสังคม						
8.	หมายถึงผู้ที่แต่งตัวเซ็กซี่และมักสวมแว่นคานาๆ						
9.	ผู้ประกอบอาชีพทำงานเป็นคนเฝ้าหนังสือ						
10.	ทำให้ผู้ประกอบอาชีพมีโอกาสที่จะมีเพื่อนมากขึ้น เพราะได้พบปะกับบุคคลเป็นจำนวนมาก ทุก ๆ วัน						
12.	ต้องการคนที่ทำงานมีระเบียบ						
13.	ททหายความสารถ						
14.	มีอิสระในการทำงาน						
15.	ต้องมีความรับผิดชอบสูง						
16.	เหมาะกับทั้งเพศชายและเพศหญิง						
17.	สร้างสรรค์และพัฒนาความรู้การศึกษา						
18.	ไม่ใหม่ ไม่เก่าเกินไป แก่มีผู้สนใจศึกษามาก						

ลำดับที่	อาชีพบรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่างยิ่ง
19.	เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินได้ขณะปฏิบัติงาน						
20.	ต้องเสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ และเวลา						
21.	ทำให้สิ้นตัวทางวิชาการเสมอ						
22.	เมื่อศึกษาจบแล้วหางานทำได้ไม่ยาก						
23.	ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ให้แก่สังคม						
24.	หาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้เท่าเทียม อาชีพอื่น						
25.	มีโอกาสศึกษาต่อได้ง่าย						
26.	ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพมีสุขภาพจิตเสีย						
27.	ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพมีความสามารถในการ ตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี						
28.	ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพเป็นคนค้นคว้า ใฝ่หา ความรู้ และติดตามเหตุการณ์ต่าง ๆ เสมอ						
29.	มีผลของการทำงานน่าภาคภูมิใจ						
30.	ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพมีอารมณ์ดี เครียดเสมอ						

ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ต่ออาชีพบรรณารักษ์

บทคัดย่อ

ของ

อรพินทร์ หิรัญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2528

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ 2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ ตามตัวแปรด้านเพศ ความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุด และแผนการเรียน 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 416 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 50 ข้อ และแบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างตามแนวทางของลิเคอร์ท จำนวน 30 ข้อ

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพศชายและเพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุด ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสม่ำเสมอในการใช้ห้องสมุด ต่างกัน มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแผนการเรียนต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแผนการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8. ความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .1961$)

UNDERSTANDING AND ATTITUDES OF MATTAYOM SUKSA SIX
STUDENTS TOWARDS LIBRARIAN PROFESSION

AN ABSTRACT

BY

ORAPIN HIRUN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

March 1985

The purposes of the study were as follows : 1) to learn of M.6. students' understanding and attitude towards the library profession, 2) to compare their understanding and attitude towards the profession with respects to such variables as sex, frequency of library use and study plan, and 3) to find a correlation between the understanding and the attitude towards the profession.

The samples comprised 416 M.S. 6 students obtained by the multistage random sampling method. The tests for measuring understanding and attitude of 50 and 30 items which were developed by the investigator were employed in collecting the data.

The results of the study revealed that :

1. M.6. students had good understanding and attitude towards the library profession,
2. The students of both sexes understood the library profession differently. The difference was statistically significant at .05 level.
3. Their attitude towards the profession was not statistically different.
4. The students who used the library at different frequency understood the library profession differently. The difference was statistically significant at 0.05 level.
5. The students who used the library at different frequency had different attitude towards the profession. The difference was statistically significant at 0.05 level.

6. The students who had different study plans understood the library profession differently. The difference was statistically significant at 0.05 level.

7. The students who had different study plans had different attitudes towards the profession but the difference was not statistically significant

8. Understanding and attitude towards the library profession positively was correlated. ($r = .1961$)